

Årsrapport 2013

Samfunn	Tjenester
Medarbeidere	Økonomi

Godkjent kommuneplan

Ny Hegg skole under arbeid

*Tomt og tegninger
nytt sykehjem*

25.000 innbyggere

Lierdagene 2013

Ny Landbruksdag

Årets rapport

Test Rapporteringen til kommunestyret for året 2013 skjer gjennom to dokumenter:

- **Regnskapet** redegjør detaljert for kommunens økonomiske resultat. Budsjett for 2013 ble vedtatt som del av handlingsprogrammet, og justert ved behandlingen av tertialrapportene.

- **Årsrapporten** redegjør for samfunn, tjenester, medarbeidere og økonomi.

Årsrapporten gjelder bare de funksjonene rådmannen har ansvaret for. Dokumentet omfatter derfor ikke politiske styringsorganer og selskaper/foretak. Det vises til egne årsrapporter, som behandles i selskaps-/foretaksorganene.

Med utgangspunkt i standard for noter og årsberetning defineres økonomikapitlet i denne årsrapporten til å være kommunens årsberetning. Årsrapporten for øvrig er tilleggsinformasjon.

I henhold til regelverket går **finansrapporten** som egen sak.

Innhold

Rådmannens kommentarer	side	1
Samfunn	side	3
Tjenestene	side	7
Medarbeidere	side	31
Økonomi	side	34

Rådmannens kommentarer

Symbolsk sett er 2013 for et vendepunkt å regne... Godkjenningen av kommuneplanen med fjordbyen som et avgjørende element i kommunens videre utvikling og setter en ny dagsorden.

Denne årsrapporten tegner et bilde av året som har gått og er først og fremst et utgangspunkt for å drøfte grunnlaget for fremtidige prioriteringer og måloppnåelse.

Med et årsresultat omtrent som forventet kan det konstateres at Lier hatt de samme utfordringene som resten av kommune-Norge. Noen milepæler markerer et viktig og innholdsrikt år for så vel Liersamfunnet som kommuneorganisasjonen.

Vekst og nye utviklingsretninger

Den forholdsvis sterke veksten fortsatte i året vi har lagt bak oss; vi passerte 25.000 innbyggere og selv om antallet nye innbyggere varierer er det lite som tyder på at det stopper opp. At godt over halvparten våre nye innbyggere har tilknytning til arbeidsinnvandring fra de østlige delene av Europa og familiegjenforening underbygger antakelsen om at vi er i ferd med å bli et mer mangfoldig samfunn enn tidligere.

Vår evne til å takle veksten settes på prøve, ikke minst i arealsammenheng. Miljøverndepartementets godkjenning av kommuneplanen i slutten av september er derfor sterkt retningsgivende for hvordan kommunen skal formes i tiden som kommer. Økende urbanisering kombineres med en tydelig grønn profil møter umiddelbart de interessene enkelte bedrifter har i arealkrevende virksomhet. På linje med kommunestyrets vedtak har departementet konstatert at Lierstranda er spesielt god egnet til bymessig utvikling og at området ikke er aktuelt for en fremtidig godsterminal i Drammensområdet.

Det er lagt ned mye krefter i det forberedende arbeidet i samarbeidsprosjektet Buskerudbyen som skal gi regionale areal-, transport- og miljøløsninger på tvers av kommunegrenser. Fjordbyutviklingen skjer i nær dialog og et formelt plansamarbeid mellom Drammen og Lier kommuner.

Årsresultat som forventet

I 2013 hadde Lier en total inntekt på 1,5 mrd. kroner og endte med et nullresultat etter å ha foretatt finansielle disposisjoner som svarer til nærmere 9 mill. kroner. Skatteinngangen på 110,6 prosent er den femte høyeste i Buskerud, regnet av landsgjennomsnittet (100 prosent).

Innenfor et samlet tjenesteområde endte det med et underskudd på 20 mill. kroner i regnskapsåret. Et resultat som forventet, tatt i betraktning at Lier lang på vei har de samme utfordringene som kommune-Norge for øvrig. Uansett årsak er det bekymringsfullt at en betydelig del av budsjettoverskridelsene skjer i tilknytning til omsorgstjenestene og velferdsområdet.

Som en følge av veksten, befolkningssammensetningen, nye og endrede oppgaver settes kommuneøkonomien under press. Kombinert med krav til kvalitet og større omfang forutsettes at virksomhetene gjennom hele året har vært nødt til å foreta tilpasninger som merkes godt blant medarbeiderne og etter hvert må gi seg utslag overfor brukere av tjenestene. Situasjonen har ført til små marginer som setter styringen av tjenester og økonomi på prøve.

Lønnsutgiftene er – naturlig nok i en såpass tjenestetung organisasjon – den viktigste årsaken til overforbruk. Derfor har de virksomhetene som ikke klarer å holde rammene gjennom 2013 vært gjenstand for spesiell oppmerksomhet og oppfølging.

Kommunestyret har forutsatt at Lier skal sikre buffere i en slik utstrekning at kommuneøkonomien fortsatt oppnå karakteren «sunn». I og for seg viser regnskapsåret at dette slår til, men evnen til å fremstå som robust over tid forutsetter at omstillingsarbeidet som har preget 2013 og foregående år må videreføres med stor styrke.

Gode resultater og økt aktivitet over det hele

Innenfor så godt som alle tjenestemråder har aktiviteten økt i 2013. Flere innbyggere med større og mer sammensatte behov enn tidligere viser med all tydelighet at kommunens medarbeidere må bidra aktivt får oppnå de gode resultatene.

Selv om bildet er nyansert er det tilfredsstillende å konstatere at Lier ofte kommer godt ut i de mange målingene som blir kommunene til del gjennom året. Nasjonale prøver i grunnskolen og NHO's kommunekåringer er blant dem. Også der vi selv foretar sammenlikninger ser det ut til at Lier plasserer seg brukbart når det gjelder effektivitet og kostnadsnivå; likevel er tiltak som reduserer utgiftene og forbedringer i tjenestene å regne som grunnleggende forutsetninger i kommunehverdagen.

Kommunens ambisjoner kommer også til uttrykk gjennom investeringene. I 2013 ble konseptet for og tomt til nytt sykehjem avklart. Selve bygget vil være et bygg for fremtiden der store miljøambisjoner og utstrakt bruk av velferdsteknologi er lagt til grunn.

Nye Hegg skole og den nye Heiahallen er begge prosjekter som var under utvikling og oppstart i 2013.

Lier, 31. mars 2014

Hans-Petter Christensen
Rådmann

Samfunn

Grønne Lier

Folkehelse og friskliv

Kommunens folkehelsemelding for 2013 ble lagt fram i november, og ble omtalt i Norges ledende tidsskrift innen folkehelse under overskriften «Forbilledlig fra Lier» (Helserådet, nr. 1/2014). Folkehelsemeldingen viste at helsetilstanden i Lier skiller seg lite fra helsetilstanden i resten av landet, med psykiske lidelser, diabetes, hjerte-/karsykdom, kols og kreft som dominerende sykdommer.

Samtidig som helsetilstanden i Lier har blitt bedre de siste tiårene, ser vi klare sosiale forskjeller i helse og i forventet levealder – den gode helsen er ikke likt fordelt i befolkningen. Tendensen er at personer med høyere utdanning og/eller inntekt har bedre helse og lever lenger enn personer med lav utdanning og/eller inntekt.

Folkehelsemeldingen trakk fram følgende innsatsområder for folkehelsearbeidet i Lier:

1. Sørge for bedre koordinering, oversikt og samhandling i kommunens folkehelsearbeid
2. Motvirke sosiale ulikheter i helse
3. Styrke den psykiske helsen hos barn, unge, voksne og seniorer
4. Oppdage barn og unge som er utsatt for belastninger og sette inn hjelpetiltak tidlig
5. Støtte ungdom og unge voksne til å fullføre skole/utdanning og å få en jobb
6. Bidra til helsefremmende levevaner.

I 2013 er det gjennomført kartlegging av folkehelsearbeidet i Lier kommunes virksomheter. Bakgrunnen er både å få oversikt over det som faktisk foregår, og kunne vurdere om det er områder vi kan bli bedre på. Opprettelse av frisklivssentral ble forberedt. (innviet 04.03.2014.)

I løpet av året er prosjektet Sunne og aktive liunger gjennomført. To skoler og tre barnehager har deltatt. Hensikten har vært å legge grunnlag for sunne matvaner og økt fysisk aktivitet.

5-7 klasse ved Oddevall

Miljø og klima

I Hp 2013-2016 ble tre tiltak i klimahandlingsplanen prioritert for gjennomføring i 2013. Energi og klimaeffektive kommunale bygg, Mobilitet og kjøretøystrategi for Lier kommune og Klima og energiforum – partnerskap med næringsliv om klima og energi.

Tiltakene er igangsatt og blir fulgt opp.

Miljøsertifiseringssystemet Breeam for bygg og byggeprosesser er lagt til grunn i prosjekteringen av Hegg skole og det er engasjert Breeam konsulent til forprosjektet for nytt sykehjem. Breeam vil bli evaluert når prosjektene er ferdige.

Det arbeides med å kartlegge aktuelle løsninger for mobilitet og kjøretøystrategi, som sikrer brukerbehov, krav til driftssikkerhet og miljømål.

Spørsmålet om klima- og energiforum er tatt opp med Lier næringslivsforening og Drammen næringslivsforening (i samarbeid med Drammen kommune). Foreningene er positive.

Året i korte trekk

- Areal- og transportplan for Buskerudbyen ble godkjent i kommunestyrene i Lier, Drammen, Nedre Eiker, Øvre Eiker og Kongsberg i desember 2012 og vedtatt i Buskerud fylkesting 07.02.
- Ekstern kvalitetssikring (KS 1) av ny godsterminal i Drammen ble ferdig 07.02. JBV anbefalte å legge ny godsterminal på Ryggkollen og frigi Lierstranda.
- Stedsutviklingsprosjektet i Lierbyen ble fullført og gatene ferdig oppgradert. Den sørligste delen gjenstår å opparbeide til nye Hegg skole er bygd.
- Plansamarbeidet om Lierstranda og Brakerøya.
Lier og Drammen kommuner startet rekruttering av prosjektleder til fjordbyplanleggingen, men lyktes ikke i å få tilsatt. Rådmennene valgte derfor å stille arbeidet i bero i påvente av godkjenning av Liers kommuneplan i Miljøverndepartementet
- Lier passerte 25.000 innbyggere i mai da lille Matilde ble født. Med det vokste Lier inn i gruppen «store kommuner».
- Detaljregulering av RV 23 Linnes – Dagslett ble vedtatt av kommunestyret i juni.
- Nasjonal transportplan 2014-2023 (NTP) ble godkjent i Stortinget i juni. Rv 23 fra Linnes til Dagslett er ført opp med oppstart i første fireårsperiode av planen. Videreføring til E 18 er ført opp i siste periode.
- Barnas miljøpris for 2013 gikk til Lier natur- og landbruksbarnehage.
- Miljøpris i grønne Lier 2013 gikk til LEARN trafikksskole.
- Arbeidet på nye Hegg skole startet opp.
- Melding om bruk av boligpolitiske virkemidler ble lagt frem i september
- Kommuneplan for Lier 2009-2020 ble godkjent i Miljøverndepartementet 26.09. Departementet tilrår å bruke Lierstranda til å utvikle fjordby. Lier og Drammen har dermed grunnlag for å intensivere plansamarbeidet om Lierstranda og Brakerøya.
- På slutten av året vedtok styret i Vestre Viken HF å satse på Brakerøya som hovedalternativ for lokalisering av nytt sykehus.
- Jernbaneverket startet utredning av spor- og arealbehov i Nedre Buskerud, og vurderer derunder også ny stasjon på Lierstranda.
- Statens vegvesen ga beskjed om at de starter med arbeid plan for videreføring av RV 23 til E 18.

Innbygger nr. 25.000

Kommuneplanen vedtatt

Politiske oppdrag

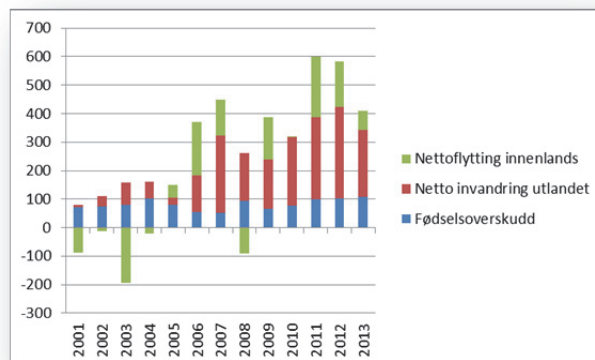
Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Arbeidet med å gjøre Lier til en miljøvennlig kommune videreutvikles. Ulike virkemidler kartlegges og det ses på alternativer til Miljøfyrtårn-sertifisering.	HP 13-16 oppd 2.7	I gang	Miljørapport 2012 for Lier kommunes virksomhet ble lagt frem i august 2013
I forbindelse med en egen sak om bruk av avsatte investeringsmidler til boligpolitiske virkemidler vurderes ulike gjenkjøpsmuligheter (hjem-kjøp) som sikrer at utsatte grupper på sikt kan eie egen bolig (leie-til-eie).	HP 13-16 oppdr 2.9	Fullført	Melding (underveisrapport) ble forelagt formannskapet i april. Melding om bruk av virkemidler fremlagt for formannskapet i september.
<u>Samordnet med:</u> Administrasjonen bes utarbeide en melding om hvordan Lier p.t. løser boligproblemene for innbyggere med omfattende omsorgsbehov (rus/psykiatri) herunder beskrivelse av utgifter til bruk av private aktører.	2. tert 11 KS 69/11		
Det avsettes en egen pott til prosjektfinansiering (i samarbeid med andre aktører). Mulige prosjekt kan være "Økt bruk av marka" i samarbeid med Statskog og Turistforeningen.	HP 13-16 oppdr 2.12	I gang	Melding om tiltak som skal gjennomføres i løpet av 2014 ble fremlagt for Miljøutvalget i desember Følges opp videre av Kultur og fritid.
<u>Samordnet med:</u> Prosjektfinansiering – egenandel rammeendring 0,3 mill. kr	HP 13-16 ramme		

Befolkningsdata

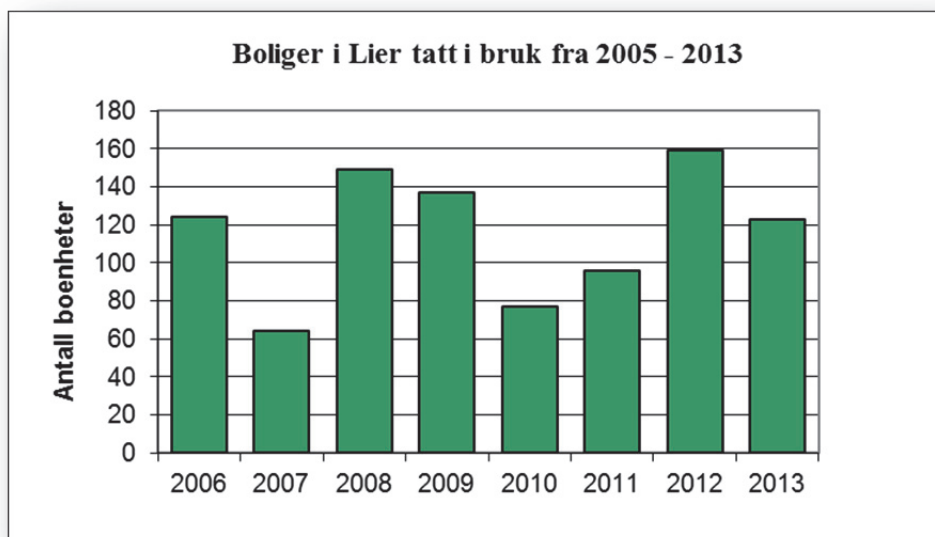
Befolkningsdata pr. 1.1	2010	2011	2012	2013	2014	Endring siste år
Innbyggere ialt	23 267	23 580	24 177	24 763	25 175	412
0-5 år	1 806	1 783	1 849	1 880	1 920	40
6-15 år	3 196	3 261	3 258	3 309	3 317	8
16-66 år	15 570	15 753	16 131	16 482	16 673	191
67-79 år	1 840	1 941	2 074	2 221	2 391	170
80-89 år	734	720	725	721	720	-1
over 90 år	121	122	140	150	154	4

Liers befolkning økte med 412 personer, 1,7 %, i 2013. Dette er noe lavere vekst enn i 2012 og 2011, men samme nivå som i 2009. Innvandring utgjør 57 % av veksten, innenlands flytting 27 % og fødselsoverskudd 16 %.

Fra og med år 2000 til og med 2013 har befolkningen i Lier vokst med 3744 personer, ca. 17,5 %. Halvparten av veksten kommer fra innvandring mens den andre halvparten kommer fra innenlands nettoflytting og fødselsoverskudd. Fødselsoverskuddet (differensen mellom antall barn som blir født og antall personer som dør) har stabilisert seg på ca. 100 pr år de siste årene, mens både innvandring og innenlands nettoflytting svinger sterkt fra år til år. Tendensen er at innvandringens andel av veksten har tiltatt fra 2006 frem til i dag, mens den var beskjedent frem til og med 2005. Arbeidsinnvandring fra Øst-Europa, og i de senere årene familiegjenforening fra Øst-Europa, er dominerende.

Boligbygging

Kilde: Kompas og Lier kommune

I 2013 ble det gitt midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest til i alt 123 boenheter i Lier, hvorav 46 i Høvik og 57 i Gullaug krets.

Arbeidsledighet

Ved utgangen av 2013 hadde Lier 265 arbeidsledige. Dette utgjør 2 % av arbeidsstyrken. I Buskerud og nasjonalt hadde 2,6 %.

Tjenestene

Grunnskole og PPT

Økonomisk resultat

Grunnskole og PPT (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	250 079	249 985	94	0,0 %
Driftsutgifter inkl mva ref	40 615	31 469	9 147	29,1 %
Inntekter eks. syke. sv.ref og mva ref	-32 749	-26 789	-5 961	22,3 %
Driftsresultat	257 945	254 665	3 280	1,3 %

Totalt merforbruk på fellesområdet ble 0,5 mill. kr. Utgifter til skoleskyss var 1 mill. kr mer enn budsjett, og da er det ikke tatt med en manglende fakturering fra Nettbuss på 0,25 mill. kr. Skolene hadde totalt et merforbruk på 2,8 mill. kr.

Måloppnåelse

- Lierskolen har gode læringsresultater på eksamen og nasjonale prøver
- De fleste av elevene i lierskolen trives godt og har gode relasjoner til sine lærere
- Det må fortsatt jobbes med grunnleggende ferdigheter (lesing, skriving, regning og digitale ferdigheter)

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Tilbudet om vinterleir for Miljøverkstedet og Hundremetersskogen opprettholdes.	HP 13-16 oppdr 2.18	Fullført	Tilbudet opprettholdes som tidligere
Samordnet med: Vinterleir - rammeendring 0,185 mill. kr.	HP 13-16 ramme		Skolerammene økt
Det etableres en egen, fast landbruksdag i skolen på linje med skogbruksdagen.	HP 13-16 oppdr 2.14	Fullført	Landbruksdagen ble positivt oppfattet. Evaluering gjennomføres i løpet av september.
Endringer driftsbudsjett 1 mill. kr. Skolen – digital kompetanse/PPT/regning	HP 13-16 ramme	Pågår	Regning er et av Lierskolens fokusområder og utviklingsarbeidet er igangsatt.
Skoleskyss – refusjon fra fylkeskommunen Rammeendring -0,5 mill. kr (inntekt)	HP 13-16 ramme	Fullført	Innbakt i rammen til skole

Annet:

Hegg skole

I slutten av juni 2013 var Hegg skole flyttet ut av og i løpet av sommeren ble den revet.

Elevene og ansatte har fått midlertidig plass ved Sylling, Hennummarka og Nordal skole.

Tre klassetrinn er på Hegg tomte, men under ledelse av rektor på Nordal.

Tilbakemeldingene fra elever og ansatte er positive.

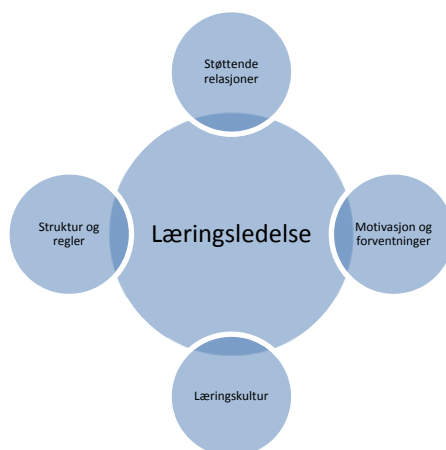
I oktober ble det etter anbudsprosess valgt totalentreprenør, NCC/OKK.

Høsten har blitt brukt til å støpe fundamenter. Prosjektet følger fremdriftsplan.

Læringsledelse

Vi er i ferd med å utarbeide kjennetegn/standarder for god læringsledelse. Dette er bl.a. et resultat av arbeidet skolene har gjort i satsingen på klasseledelse.

Vi har hentet inspirasjon fra England og benyttet utdanningsdirektoratets idebank.

Kjennetegnene/standardene skal være et verktøy for refleksjon og utvikling og benyttes i skolevandringen.

Landbruksdag

Alle tredjeklassingene i Lier fikk en dag på gård i løpet av juni måned.

Følgende mål ble satt opp for landbruksdagen: Elevene skal

- få en forståelse for Landbruket og bondens arbeid
- vite hvordan de ferdes i innmark og hvorfor de ikke skal gå over åkrer
- få et innblikk i hva som kan dyrkes i Lier
- få møte husdyr og lære litt om husdyr og dyrevelferd

På spørreundersøkelse til deltagende skoler svarte de at både lærere og elever var fornøyde.

Sunne og aktive liunger

Fysisk aktivitet er et av kommunes satsningsområder for skole. Høsten 2013 ble pilotprosjektet "Sunne og aktive liunger" etablert på skolene Sylling og Oddevall og barnehagene Dambråtan, Merikroken og Sylling FUS. Prosjektet har bred involvering med representanter fra kommunen, ansatte, pårørende og Buskerud idrettskrets.

I prosjektet er det lagt opp til en time fysisk aktivitet hver dag og fokus på gode matvaner.

Pilot-forsøket blir evaluert i løpet av våren 2014.

Anonym retting

Tjenesteutvalget vedtok i sak 26/2013 at Anonym retting av heldagsprøver prøves ut på Sylling skole på 10. trinn. Prosjektperioden er 1.8.2013-31.7.2015. Samarbeidsutvalget ved Sylling skole får i oppdrag å oppsummere og evaluere fortløpende og minimum hvert halvår i prosjektperioden. I denne vurderingen skal elever, lærere og foreldre bli hørt. Rektor ved Sylling skole lagde i samarbeid med tillitsvalgte og FAU følgende retningslinjer basert på tjenesteutvalgets vedtak.

- Rektor lager kandidatnummer for heldagsprøver på 10. trinn.
- Faglærer retter prøvene anonymt og setter karakter.
- Faglærer får kandidatens navn og lager kommentarer og veiledning for den enkelte elev.
- Hvis tvil på karakter, rettes besvarelsen anonymt av en annen faglærer på skolen.

Ordningen ble praktisert i forbindelse med terminprøver i desember 2013. Alle faglærere har laget en evaluering av opplevelsen, elevene uttaler seg gjennom elevrådet og foreldrene via FAU. Saken har vært til drøfting på 2 SU-møtet høst 2013 og på SU-møtet i februar 2014. En mer helhetlig evaluering vil bli presentert for SU på møte i april 2014.

Barnehage

Økonomisk resultat

Barnehage (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	30 004	29 246	758	2,6 %
Driftsutgifter inkl mva ref	166 261	167 134	-872	-0,5 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-16 650	-14 620	-2 030	13,9 %
Driftsresultat	179 615	181 760	-2 145	-1,2 %

De tre kommunale barnehagene har i sum et overskudd på 0,4 mill. kr (2 % under budsjett).

Tilskuddsutbetalingen til ikke-kommunale barnehager fastsettes utfra budsjett og avregnes i årsavslutningen mot faktisk regnskap. Avregningen for 2013 viser at det er utbetalt 4,2 mill. kr mer enn regnskapet angir. For mye utbetalt tilskudd er forutsatt etterjustert og summen er inntektsført i 2013. Etterjusteringen krever vedtak og er en del av vedtaket for årsrapport 2013. Se nærmere beskrivelse av ordningen under avsnittet «Annet»

Med avregningen av det kommunale tilskuddet til private barnehager ble det et overskudd på fellesområdet på 1,8 mill. kr.

Annet

Det er ledig barnehageplasser i Hegg og Hennummarka skolekrets. Sylling har pr dato ikke ledig kapasitet. Høvik krets har etterspørsel etter plasser.

Årsmeldingen fra de kommunale barnehagene rapporterer at:

- Alle stillinger for pedagogisk personale er besatt av pedagoger.
- Det er en økning i antall plasser i de kommunale barnehagene, økningen er barn under 3 år.

Foto: Hanne Thorhalsson

Tilskudd ikke-kommunale barnehager

I henhold til Forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager (heretter kalt forskriften), §8, 3.ledd, skal kommunen fatte vedtak om etterjustering av tilskudd til ikke-kommunale barnehager dersom kommunens regnskap viser at forbruket i de kommunale barnehagene avviker fra det som lå til grunn ved fastsettelsen av tilskuddssatsene. Vedtak om etterjustering av tilskudd skal fattes i forbindelse med kommunestyrets årlige fastsettelse av årsregnskapet.

Dette betyr at ethvert merforbruk/mindreforbruk i den ordinære driften i kommunale barnehager sammenliknet med det opprinnelige tilskuddsgrunnlaget, vil få betydning for ikke-kommunale barnehager. Dersom kommunens årsregnskap viser at forbruket har vært større enn budsjettet, må kommunen etterbetale tilskudd til de ikke-kommunale barnehagene. Dette har vært tilfelle ved årsregnskapet for 2011 og 2012, og de ikke-

kommunale barnehagene har fått en ekstra utbetaling av kommunalt tilskudd rundt august året etter (dvs. i 2012 og i 2013).

Årsregnskapet for 2013 viser at forbruket i de kommunale barnehagene har vært mindre enn budsjettet, og for første gang skal kommunen ha tilbakebetalt tilskudd fra de ikke-kommunale barnehagene. Dette skal i følge rundskriv til forskriften gjøres ved tilbakebetaling eller motregning. Det mest praktiske vil være å bruke motregning, det vil si at beløpet som skal tilbakebetales trekkes fra det månedlige tilskuddet i 2014 (fordelt over de siste 6 måneder av 2014).

Avviket mellom budsjettet og regnskapsført sats for driftstilskudd i 2013 er 4.779 kr for små barn og 2.655 kr for store barn. Dette utgjør totalt for alle barn i de ikke-kommunale barnehagene et for høyt utbetalt tilskudd på 4.152.733 kr (dette beløp er inntektsført i kommunens årsregnskap 2013).

Årsakene til at de kommunale barnehagene viser et mindreforbruk sammenliknet med det opprinnelige tilskuddsgrunnlaget i 2013 er:

- Sum totale driftsutgifter er 0,6 mill. lavere enn budsjettet. KOSTRA funksjon 221 «Barnehagelokaler» viser et merforbruk på 0,4 mill., mens KOSTRA funksjon 201 «Barnehage» viser et mindreforbruk på 1,0 mill. Hoveddelen av 1 mill. i mindreforbruk relaterer seg til lønn.
- Antall barn totalt i de kommunale barnehagene er noen færre ved årsmeldingen i 2013 enn i 2012, men antallet små barn har økt. Dette medfører at «korrigerte antall barn» er høyere per 15.12.2013 («regnskap») enn per 15.12.2012 («budsjett»). Forskriften sier at man skal beregne et gjennomsnitt av barnetallene. Økningen er derfor med på å redusere satsene for tilskudd til de ikke-kommunale barnehagene noe (utgjør ca. 0,2 mill.)

Omsorgstjenester

Økonomisk resultat

Omsorgstjenester (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrasket syke- og sv.ref	278 562	274 619	3 943	1,4 %
Driftsutgifter inkl mva ref	80 001	52 826	27 174	51,4 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-61 805	-56 558	-5 247	9,3 %
Driftsresultat	296 758	270 887	25 871	9,6 %

Omsorgstjenestene

Kjøkkenet har et overskudd hvor 1 mill. kr er knyttet til omsorgstjenestene. Kjøkkenet ligger regnskapsmessig under tjenesteområde infrastruktur og resultatet rapporteres der.

Status økonomi

Resultat for omsorgstjenestene ble i 2013 et overforbruk i forhold til budsjett på 25,7 mill. kr. Av dette utgjør det uløste kravet til omstilling 11,8 mill. kr, toppfinansiering for 2012 som ved en feil ble inntektsført som 2,7 mill. kr høyere enn oppnådd krav, samt 11,2 mill. kr som knytter seg til fellesområdet, samhandlingsreformen og virksomhetene.

Handlingsprogrammet 2010 – 2013, fastsatte at omsorgstjenestene skulle gjennomføre et økonomisk omstillingsarbeid, tilsvarende ca. 25 mill. kr i de fire årene – med en reduksjon i budsjettene på i gjennomsnitt ca. 6 mill. kr pr. år. Ved utgangen av 2012, gjensto 6,1 mill. kr. av omstillingskravene for 2011 og 2012, på 12,2 mill. kr. Inkludert omstillingskravet for 2013, 5,7 mill. kr er det uløste kravet i 2013 på 11,8 mill. kr.

Hjemmetjenestene

Aktivitetsnivået i hjemmetjenestene har vedvart, og det konstateres at det har vært en vekst i brukere og vedtak fra 2012 til 2013, både for praktisk bistand og hjemmesykepleie. Spesielt synes veksten i hjemmesykepleie å være høy. Hjemmetjenestene ble kompensert med 3 mill. kr i 2. tertial og har etter dette et årsresultat på 1,2 mill. kr i overforbruk. Det er særlig Ytre Lier hjemmetjeneste som i siste del av året har hatt en fortsatt vekst.

Sykehjem

Frogner sykehjem går med et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,25 mill. kr. I hovedsak skyldes dette fravær i demensteamet som det ikke er satt inn vikar for. Liertun har et styrt overforbruk på 0,57 mill. kr som er tenkt dekket av virksomhetens overskuddsfond, opparbeidet fra tidligere år. På Liertun har det vært gjennomført et heltid/deltids-prosjekt med mål om å redusere sykefravær. Prosjektet er finansiert med midler vedtatt i Handlingsprogrammet 2012-2015. Resultatet av dette prosjektet er en nedadgående trend i sykefraværet på Liertun, men har ikke resultert i reduserte lønnskostnader. Nøstehagen har et overforbruk på 0,55 mill. kr som skyldes overforbruk i sykevikarer og ferievikarer sett i forhold til budsjett.

Rehabiliteringsvirksomheten

Årsresultatet for rehabiliteringsvirksomheten viser et overforbruk på 0,45 mill. kr. Dette knytter seg til overtid spesielt i første halvår, samt tjenestekjøp for utlevering av store hjelpemidler. Det er et økt volum av tunge og store hjelpemidler som krever kjøp av leveringstjeneste.

Tjenester i boliger til personer med demenslidelse

Virksomheten har som årsresultat et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,15 mill. kr. Dette skyldes inntektsføring av felleskostnader i forbindelse med omlegging av beregningen av disse.

Habiliteringsvirksomheten

Går med et overforbruk på 0,5 mill. kr. Det var en stor økning i særlig ressurskrevende tjenester som gir toppfinansiering i virksomheten i 2013. Ressursinnsatsen var på 5,2 mill. kr mer i 2013 enn i 2012, noe som etter egenandeler utgjør 4 mill. kr mer i refusjon for toppfinansieringsordningen. Virksomheten ble kompensert med 2 mill. kr i Hp og med 0,5 mill. kr i 2. tertial.

Boliger til funksjonshemmede

Ytre Lier bofellesskaps årsresultat er et merforbruk i forhold til budsjett på 0,8 mill. kr. Det er overforbruk i sykevikarer og overtid sett i forhold til budsjett som er hovedårsaken til merforbruket. Øvre Lier bofellesskaps årsresultat er et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,38 mill. kr. Dette skyldes ledighold av stillinger i forbindelse med permisjon.

Psykisk helse

Psykisk helses årsresultat er et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,33 mill. kr. Dette skyldes at det ikke er satt inn vikar ved alt fravær. Psykisk helse ble kompensert med 0,8 mill. kr i 2. tertial for en ny kostnadskrevende bruker.

Samhandlingsreformen

Det er innbetalt 24,5 mill. kr i medfinansiering av spesialisthelsetjenesten i a-kontobeløp mot et budsjettert beløp på 23,6 mill. kr. Budsjettet utgår fra rammeoverføringen fra staten som ble overført til samhandlingsreformen. Lier kommune kan således sies å være underfinansiert når det gjelder samhandlingsreformen. Når det gjelder øyeblikkelig hjelp plassene som er lokalisert ved legevakten, skulle disse være finansiert av et 50 % bidrag fra Helsedirektoratet og 50 % fra Vestre Viken Helseforetak. Lier kommune er i tvist med Vestre Viken Helseforetak om 0,8 mill. kr til finansiering av øyeblikkelig hjelp plassene. Dette beløpet fremkommer som et merforbruk i forhold til budsjett i 2013. Årsresultatet for samhandlingsreformen blir således et merforbruk i forhold til budsjett på 1,7 mill. kr.

I 2013 har det i gjennomsnitt vært utskrevet ca. 60 personer pr. mnd. fra sykehuset, som er 6 flere pr måned i 2013 enn i 2012. Lier har i 2013 betalt for 13 færre døgn enn i 2012 (2013: 9, 2012: 22).

Brukerstyrt personlig assistanse

Brukerstyrt personlig assistanse kommer ut med et overforbruk i forhold til budsjett på 2,3 mill. kr for 2013. Dette skyldes delvis vekst i antall brukere fra 2012 og delvis en underbudsjettering. Området ble fullfinansiert i HP 2014-2017.

Ved utgangen av 2013 var det 13 personer som var innvilget tjenester organisert som brukerstyrt personlig assistanse, der arbeidsgiveransvaret var fordelt på følgende måte:

- 7 hadde Lier kommune som arbeidsgiver for assistentene
- 2 hadde brukeren selv som arbeidsgiver
- 4 hadde forma med tjenestekonsesjon som arbeidsgiver for assistentene

Politiske oppdrag

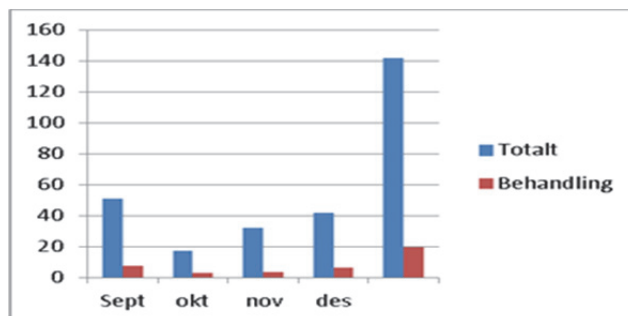
Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Rådmannen får i oppdrag å fremme forslag om en tidsplan og prosess for mulig omorganisering av driften av kommunens sykehjem i løpet av 2011.	HP 11-14 oppdr 2.20.	I gang	Kommunestyret vedtok i møte 10. desember 2012, sak 109 at brukervalg av sykehjem kan være aktuelt. 12. desember 2013 fattet formannskapet endelig beslutning om at det nye sykehjemmet skal konkurranseutsettes, og arbeidet med konkurransegrunnlaget er startet opp.
Forsøksprosjektet vedtatt ifm. 1. tertialrapport 2011 om økt grunnbemanning for å redusere sykefraværet gjennomføres snarest og finansieres gjennom økt sykepengerefusjon, ref. 2.3 og 2.4.	HP 12-15 oppdr 2.5	I gang	Et forprosjekt ved Liertun sykehjem avsluttes i mars 2014.
Arbeidet med kompetanseoppbygging og dyktiggjøring av medarbeiderne og deres ledere videreføres, ref. HP 2011 – 2014. Det utarbeides en konkret gjennomførings-plan for oppbygging av spisskompetanse rettet mot diagnosegruppene demens og alderspsykiatri. I tillegg settes det inn noe fokus på kompetanseøkning rettet mot fagområdet intravenøsbehandling og sykdomsobservasjon.	HP 12-15 oppdr 2.6	I gang	Det er inngått avtale om FOU-samarbeid mellom de 8 kommunene i opptaksområdet til Drammen sykehus, sykehuset og høgskolen i Buskerud. Det er gitt skolering i demens og aldersgeriatri, på ulike utdanningsnivå. Det ble gjennomført opplæring i intravenøs behandling i samarbeid med helseforetaket, og kurs i ernæring i mars 2013. Medarbeidere fra hjemmetjenestene, sykehjem og Habiliteringsvirksomheten er undervist om ernæring via sonde. Helseforetaket og kommunen vil samarbeide videre om kurs for å gjenkjenne risikoutsatte pasienter, iverksette gode tiltak og forebygge forverring, etter en såkalt «ALERT-metode».

Det etableres et delprosjekt under sykehjemprosjektet som utreder: 1) Hvordan bruk av omsorgsteknologi i kommunen kan bidra til at folk kan bo lengre og bedre hjemme. Hvordan bruk av omsorgsteknologi i det nye sykehjemmet kan bidra til god kvalitet i tjenestene.	1. tert 12 KS 58/12	I gang	I sykehjemprosjektet er arbeidet med kravspesifikasjon for bruk av velferdsteknologi i det nye sykehjemmet startet opp, samt at det er gjennomført et pilotprosjekt «Digitalt natt-tilsyn» sammen med Arena Helseinnovasjon i Bratromveien 11.
I forbindelse med romprogrammet for nytt sykehjem vurderes en egen rehabiliteringsavdeling med en helse- og velværepaviljong. Delfinansiering kan søkes fra Helsedirektoratet basert på konkrete planer. Det er også ønskelig med et bredere tilbud av tjenester på linje med Nøstehagen. Samordnet med: Hvordan bruk av omsorgsteknologi i det nye sykehjemmet kan bidra til god kvalitet i tjenestene.	HP 13-16 oppdr 2.5 HP 10-13 oppdr 2.9	I gang	Rom- og funksjonsprogrammet for nytt sykehjem ble vedtatt av kommunestyret i februar. Jfr. ovenfor.
LHL økt støtte - Rammeøkning 60.000	HP 13-16 ramme	Fullført	Rammene til Omsorg felles er økt. Utbetaling er økt tilsv.

Annet

Øyeblikkelig hjelp døgnoppholdsplasser

Øyeblikkelig hjelp døgnoppholdsplasser ble etablert ved legevakta i september 2013. Det er en relativ kort erfaringsperiode, men det er meldt følgende antall pasienter fra Lier:

De blå søylene er antall pasienter som har ligget i Ø-hjelpssenger fra Lier, de brunrøde søylene er andel av de blå som har fått behandling under oppholdet.

Kun ca. 20 % av disse pasientene ble utskrevet til sykehus, mens ca. 30 % ble skrevet ut til hjemmet. De øvrige ca. 50 % ble utskrevet til øvrige kommunale helse- og omsorgstilbud.

Hvilket vil si at vi hadde en stor andel pasienter (80 %) som vi unngikk en sykehusinnleggelse for.

Nytt sykehjem

Rom- og funksjonsprogrammet ble vedtatt i februar og arkitektkonkurransen førte til vinneren «Frognerhagen», fra Reiulf Ramstad Arkitekter i Oslo og Solem Arkitektur AS i Trondheim.

Byggestart er planlagt sommeren 2014.

Hverdagsrehabilitering

Hverdagsrehabilitering arbeidsmetodikk ble forsøkt innført i et samarbeid mellom hjemmetjenesten og rehabiliteringsvirksomheten og 33 brukere deltok i prosjektet. Et viktig tiltak var holdningsarbeid og kunnskap om hva hverdagsrehabilitering var.

Dersom metoden skal gjennomføres slik konseptet tilsier krever det mer ressurser enn det har vært mulig å frigjøre, derfor vil alternative tilnærminger vurderes.

Ressurskrevende tjenester

Det ble sendt inn krav om toppfinansiering av ressurskrevende tjenester på 35,5 mill. kr. Toppfinansiering for 2012 ble ved en feil inntektsført som 2,7 mill. kr høyere enn oppnådd krav og dette måtte dekkes inn i 2013.

Brukervalg av praktisk bistand/hjemmehjelp

Tjenestekonsesjon har vært utlyst, men da det kun var en tilbyder måtte utlysningen avlyses. Det arbeides med et nytt grunnlag.

Lier arbeidssenter fusjonert med Lier ASVO AS

I 2013 ble arbeidet med å fusjonere arbeidssentret med Lier ASVO AS fra 2014, gjennomført.

Helse- og sosialtjenester

Økonomisk resultat

Helse- og sosialtjenester (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	72 068	73 679	-1 611	-2,2 %
Driftsutgifter inkl mva ref	78 925	70 684	8 241	11,7 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-26 647	-25 531	-1 115	4,4 %
Driftsresultat	124 347	118 832	5 515	4,6 %

Helsetjenesten

Helsetjenestens årsresultat var et overforbruk i forhold til budsjett på 0,98 mill. kr. Ved gjennomgang viste det seg at noen eksterne avtaler var underfinansiert og at det ved en stilling overført fra Psykisk helse noen år tilbake ikke hadde vært ført over finansiering. Virksomheten ble i HP 2014-2017 kompensert med 0,35 mill. kr for å dekke underfinansiering av Norsk Pasientskadeerstatning, og legevakten.

Barneverntjenesten

For barneverntjenesten ble årsresultatet for 2013 et merforbruk på 1,4 mill. kr. Både hjelpetiltak- og omsorgssaker varierte i løpet av året.

Pr.31.12 var det 113 frivillige meldte saker og 37 barn under omsorg. Barnevernet har i hele 2013 mottatt 240 meldinger.

Nav/sosialtjenesten

NAV har et merforbruk på 2 mill. kr i 2013. Det skyldes i hovedsak merforbruk i forhold til budsjett på økonomisk sosialhjelp. Det ble i 2013 utbetalt 3 mill. kr mer i sosialhjelp enn i 2012. I 2013 var det i snitt 204 mottakere av sosialhjelp, 52, 5 % av disse har dette som hovedinntekt. Unge under 25 år som har dette som hovedinntekt er 19 %.

Voksenopplæringen

Virksomheten har et merforbruk på 0,58 mill. kr i 2013. Virksomheten ble kompensert i 2. tertial for inntektsbortfall i per capita tilskuddet for flyktninger med rett og plikt til norskopplæring.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Ruspolitiske virkemidler - rammeøkning 0,450 mill. kr.	HP 13-16 ramme	Fullført	Rammene til NAV er økt.

Annet

Boliger med oppfølging

Blå Kors har kjøpt tomten Bruveien 7 i Lierbyen og byggeplanene for 19 leiligheter og to hybler er godkjent. Blå Kors er fortsatt i dialog med Husbanken om finansieringen.

SOS-barnebyer

Som meldt i 1. tertial meldte SOS-barnebyer at de på grunnlag av en helhetlig vurdering hadde valgt Ringerike kommune som lokaliseringssted.

Økonomisk resultat

Kultur (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	20 497	21 002	-506	-2,4 %
Driftsutgifter inkl mva ref	9 990	8 317	1 673	20,1 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-5 189	-3 855	-1 334	34,6 %
Driftsresultat	25 298	25 465	-167	-0,7 %

Virksomhetene har gått med et lite overskudd eller i balanse. En virksomhet har brukt noe overskuddsfond.

Måloppnåelse

Tilbud til barn og unge

”Etter skoletid” tilbudene Høvik og Sylling fritid er tilpasset behovet, Grønn kafé er etablert på Tranby og nye tilbud og arrangementer via Lier musikkverksted er gjennomført.

Det er etablert et fast tilbud om bruk og utlån av dataspill i biblioteket på Tranby, tilbudet er foreløpig ikke tilgjengelig i Lierbyen og Sylling.

Møteplasser

Ny kultursal med scene blir etablert i Ny Hegg skole i Lierbyen, og skal være ferdigstilt til skolestart 2015. Opprusting av Hegg gamle skole som sentralt ungdomshus i Lier er utredet og politisk behandlet høsten 2013. Utbedring av kulturlokalene er gjennomført flere steder, med gode tilbakemeldinger. Tilrettelegging av biblioteket i Lierbyen for mer variert bruk er under arbeid. Kulturskolens nye lokaler på Stoppen er tatt i bruk som kultursenter for barn og unge, og har blitt en levende møteplass med stor aktivitet.

Kulturarv

Arbeidet med å sikre enkel tilgang til kunnskap om Liers historie samt ta vare på viktige kulturminner og – miljøer i Lier er en kontinuerlig prosess. Vi gjennomførte de fleste mål og tiltak i 2013. Temaplan for bruk og vern av kulturminner og kulturmiljøer blir lagt fram i 2014.

Folkehelse

Lier kommune er med i et skilt- og merkeprosjekt i Buskerud. Prosjektet går over tre år med oppstart høst 2013. Vi er i rute med oppsetting av informasjonstavler.

Opparbeidelse av sti på Engersand er fullført. Oppgradering av området ved p-plass Damtjern er i gang. Folkehelsefokuset ble fulgt opp med konkrete aktivitetstilbud ved flere arrangementer, bl.a. Lierdagene.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Det utarbeides en idretts- og kulturmelding (plan) for Lier. Meldingen skal gi en samlet oversikt over status, mål og virkemidler for idretts- og kulturlivet i Lier kommune, i et 12 års perspektiv. Samhandlingsformen vektlegger helseforebyggende arbeid/tilbud og ses i sammenheng ved utarbeidelse av meldingen. Det opprettes et arbeidsutvalg for planen som skal bestå av politikere, representanter fra Lier Idrettsråd, Lier kulturråd og administrasjonen mv. Arbeidet med utformingen av meldingen forankres i Tjenesteutvalget. Kommunestyret holdes orientert om arbeidet og framdrift. Den ferdige idretts- og kulturmeldingen legges frem til sluttbehandling i kommunestyret.	TU møte 16.01.12	Fullført	Politisk behandling høsten 2013 som kommunestyrets sak 70/2013.
Samordnes med: Rådmannen utarbeider en plan for støtte og bidrag til oppgradering, vedlikehold og revitalisering av lokale forsamlingshus mv. i løpet av 2011.	HP 11-14 oppdr 2.18		TU vedtok tiltaksplan i sak 18/2013.
Rådmannen fremmer egen sak om økt innsats for merking av stier, gangveier og løyper for å bedre tilgjengeligheten av marka for alle brukergrupper.	HP 12-15 oppdr 2.13	Startet	Inngikk i Idretts- og kulturmeldingen. Det ble ikke fremmet egen sak, men ble lagt fram en melding for miljøutvalget i desember 2013. Flere tiltak i gang.
Frivillighetssentralen – transportstøtte rammeøkning 50.000	HP 13-16 ramme	Fullført	Rammeøkning overført til Kjøkkentjenesten.

Annet

Lierdagene ble gjennomført 7.-9. juni 2013 med stor oppslutning og økt aktivitetstilbud. Egen oppsummeringsrapport er lagt frem politisk.

- Reguleringsplan Eiksetra er utsatt til 2014.
- Det er innvilget om lag 3,3 mill. kr i spillemidler til idrettsanlegg er for 2013.
- Investeringsstilskudd til kulturbygg for 2013 er innvilget med 1,6 mill. kr til Høvik skole.

Infrastruktur - Bygg, VA, Vei

Økonomisk resultat

Infrastruktur - Bygg, VA, Vei (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	60 852	58 795	2 057	3,5 %
Driftsutgifter inkl mva ref	155 142	152 862	2 281	1,5 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-95 571	-84 379	-11 192	13,3 %
Driftsresultat	120 424	127 278	-6 854	-5,4 %

Kjøkkenet har et totalt et mindreforbruk på 1,7 mill. kr. 0,7 mill. kr er knyttet til kjøkkendriften med mindreforbruk på lønn. 1 mill. kr er knyttet til ubrukte bevilgninger som er holdt igjen for å redusere overforbruket i omsorgstjenestene.

Anlegg og eiendom går med et mindreforbruk på 4,3 mill. kr. Den største enkeltfaktoren er lavere energikostnad, med både mindre mengde og lavere pris. Andre forhold er etterslep av husleie fra 2012, mindre kjøp av vann og lavere brøyteutgifter.

Lier Drift har et overskudd på 0,9 mill. kr, vakanser i vaktmesterstillinger og mer salg er hovedårsakene.

Måloppnåelse

Redusert energiforbruk

Vi henger noe etter når det gjelder utskifting av gammelt veilysanlegg. Vi har skiftet ut og etablert led-lys i Lierbyen. Utskifting av gammelt veilysanlegg planlegges i forbindelse med VA- sanering Reistadlia, oppstart 2014. Nye Hegg skole og nytt sykehjem skal begge bygges etter passivhusstandard og Breeam-sertifiseres. Det arbeides kontinuerlig med effektiv arealutnyttelse, driftsoptimalisering av bygninger og anlegg samt med brukerbevissthet.

Vann på avveie

Det er fortsatt noe etterslep med å fornye ledningsnett i henhold til tiltaksplanen i Temaplan vann. Prosjektporteføljen er omfattende. Implementering av nytt anleggsregister for bedre kartlegging av vannforbruket samt arbeidet med vannmålerdekning på 100 % innen 2015 er i rute.

Langtidsplaner

Vedlikeholdsplan for vei forventes klar i løpet av første halvår 2014.

Kjøkken

Målet nådd for andel økologisk mat i 2013, nytt mål for 2014 er 15 %.

Lier Drift

Lier Drift arbeider med helsefremmende arbeidsplass og bevisstgjøring av personalet, og har hatt positiv utvikling av sykefraværet, ned fra 12,4 % i 2012 til 5,9 % i 2013. Investeringer i maskiner og utstyr er satt på vent inntil organisering av Lier Drift er avklart. Når denne frigis, økes utskiftingstakten på biler og maskiner for å etterkomme EU-krav om utslipp innen 2017.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Det avsettes midler til drift/investering av Heiahallen fra 2011. Det arbeidet som er igangsatt videreføres. Alternative drifts- og finansieringsordninger utredes. Kommunen viderefører dialogen med ulike interessenter om hvordan dette kan gjennomføres. Fordi hallen skal benyttes til undervisningsformål i Lierskolen har denne prioritet.	HP 11-14 oppdr 2.9.	Fullført	Heiahallen ferdigstilles med overdragelse februar 2014
Arbeidet med avklaring rundt drift av tekniske tjenester i samarbeid med Røyken og Hurum intensiveres. Saken må inneholde forslag til organisasjonsform. Det forutsettes avklaring i løpet av 1. halvår 2013	HP 13-16 oppdr 2.10	Fullført	KS sak 51/2013, kommunestyret vedtok: Det skal etableres et selskap med hjemmel i Lov om interkommunale selskaper, som gis navnet Vestviken interkommunale vei-, vann og avløpsselskap (VIVA IKS)
Investeringer i maskiner og kjøretøy til Lier Drift holdes på et minimumsnivå til man har fått en avklaring mht. fremtidig organisering av Lier Drift. Kirkens andel trekkes ut av potten. <u>Samordnes med:</u> Lier Drift fristilles i større grad og søkes omorganisert til et kommunalt eiet KF/AS i løpet av 2011. I denne prosessen vurderes det om Tranby Varme og Servicesentral bør inngå i den nye enheten alternativt mulighet for salg eller fortsatt egen drift.	HP 13-16 oppdr 2.11 HP 11-14 oppdr 2.13.	I gang	Prosjektet ved å se på organisering «rest Lier drift» hadde sitt første møte i november 2013. Det tas sikte på å legge frem en sak til politisk behandling før høsten 2014
Det igangsettes planarbeid for utbygging av gang- og sykkelveier iht. vedtatt prioriteringsliste med særlig vekt på skoleveier. Kommunen inngår i forhandlinger med Fylkeskommunen/Statens Vegvesen om mulig forskuttering. Egen gangveiforbindelse mellom Hennesstorg og Nordal skole inngår i arbeidet. Miljøutvalget er styringsgruppe. Samordnet med: Rådmannen utreder investeringstiltak for å sikre skoleveier slik at skyssgodtgjøring kan reduseres (kost/nytte-analyse) inkl. folkehelseperspektivet.	HP 13-16 oppdr 2.3 HP 12-15 oppdr 2.12	Startet I gang	Oppstart med henvendelse til Buskerud fylkeskommune Gangveiforbindelse vurderes i forbindelse med oppdrag 2.20 i HP 14-17 Klinkenbergshagan Lagt inn i Trafikksikkerhetsplanen
Lierhallen – økt bemanning	HP 13-16 ramme	Fullført	Rammene til Anlegg og Eiendom er økt (BU) og oppdraget ble igangsatt etter påske 2013

Annet

Kommunalteknisk samarbeid mellom Hurum, Lier og Røyken

Målsetningen er at VIVA IKS skal være i operativ drift 1. juli 2014, og skal utføre de tre kommunenes oppgaver knyttet til planlegging, bestilling, investering, prosjektering, tjenesteproduksjon og innbyggerkontakt på områdene vei, vann og avløp og verksted. Etableringsprosjektet gjennomføres som et samarbeid etter Kommunelovens § 27. Parallelt med etableringsprosjektet må det kjøres prosess for å håndtere konsekvensene

for gjenværende kommuneorganisasjon, for Lier kommunes vedkommende i første rekke Bygningsdrift og Miljøservice i Lier Drift, samt de deler av Anlegg og Eiendom knyttet til bygningsdrift og renhold.

Vannforbruk

Den positive utviklingen i vannforbruket i 2012 har fortsatt i 2013. Mesteparten av nedgangen kommer fra reduksjon i lekkasjer/vann på avveie.

Utvidet åpningstid i svømmehallen

Det ble innført utvidede åpningstider i svømmehallen fra 21. april, med åpning for publikum på søndager fra kl. 11.00 til 15.00.

Plan/Samfunn

Økonomisk resultat

Plan/Samfunn (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	24 206	24 772	-566	-2,3 %
Driftsutgifter inkl mva ref	27 769	22 013	5 757	26,2 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-35 852	-29 785	-6 067	20,4 %
Driftsresultat	16 124	17 000	-877	-5,2 %

Virksomhetene underforbruket 0,9 mill. kr. Sektor samfunn brukte noe overskuddsfond.

Næringsutvikling i jord og skogbruk

”Retningslinjer for alternativ bruk av tomme driftsbygninger” er vedtatt og distribuert. På høsten ble det i samarbeid med Lier Bondelag, gjennomført et inspirasjonsmøte for nye og unge bønder. Tilbakemeldingene har vært gode. Satsing på vedlikehold av skogsbilveier er utsatt til 2014, skogbrukssjefen følger opp videre. Informasjonsmøte med Anlegg og eiendom er gjennomført med tanke på å stimulere til økt bruk av trevirke i kommunale bygninger.

Jordvern, miljø og forurensing

Jordvernet behandles strengt og vektlegges i alle delings- og plansaker og KOSTRA-tallene viser positiv utvikling med klar reduksjon i omdisponering av dyrket mark. Med unntak av arealet som er omdisponert til RV 23 er det bare omdisponert 2 da etter jordloven og ca. 5 da gjennom reguleringsplan.

Rask og effektiv behandling av innkomne bygge-, regulerings-, dele- og oppmålingssaker

Høy aktivitet og noe redusert kapasitet, samt resurskrevende klagesaker, førte til at enkelte saker i første halvår fikk for lang saksbehandlingstid i forhold til lovpålagte tidsfrister. Situasjonen er nå klart forbedret. Det er inngått avtale med oppmålingsfirma for å bistå i høysesongen.

Internettbasert innsynsløsninger i plan-, bygge-, dele- og oppmålingssaker innenfor 4 års perioden

Programvare kjøpt og opplæring gjennomført (i førsteomgang plandialogen og oppmålingsdialog). Arbeidet med ny og bedre lesbar planbase er godt i gang og delmålet er at versjon 1 presenteres i webkartet i løpet av mai 2014.

Skape gode nettverk og arenaer for interkommunalt samarbeid

God dialog med samarbeidskommunene er prioritert.

Oppdatert og brukervennlig digitalt kartverk

Flyfotografering av kommunen er utført, konstruksjonsarbeidet er igangsatt og er lovet ferdig medio april 2014. Innføringen av NN 2000 er utsatt i påvente av nytt og oppdatert kartverk, forventet overgang medio april 2014. Webkartet er oppdatert (ble gjort august 2013).

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Rådmannen bes utrede konsekvensene av å fjerne eller redusere gebyrene i plansaker for søknader knyttet til montering av solfangere eller annen miljøvennlig energiforsyning.	KS 127/11	Fullført	Sak om støtte til miljøvennlig energiomlegging ble behandlet i Miljøutvalget i september.
Samordnet med: Rådmannen bes utrede andre mulige miljørabatter i byggesaksgebyrer.	KS 127/12		
Det vurderes om P-feltet kan omreguleres til næringsformål og selges tidligere. Dersom formålet med boliger videreføres selges feltet (ca. 80 tomter) så snart pukkverket flytter inn i bruddet.	HP 13-16 oppdr 2.19	Fullført	Melding om P-feltet fremlagt for formannskapet i august. Den konkluderte med at det mest lønnsomme er å selge P-feltet til boligutbygging, regulert med høyere utnyttelse enn i gjeldende plan. Lier kommune bør foreta rystelsesmålinger før man starter prosess med regulering og evt. salg. Saken følges opp videre av Anleggs- og eiendomsavdelingen
Som oppfølging av prosjektet "Hest som næring" bes landbrukskontoret i samarbeid med kulturkontoret å vurdere muligheten av opprettelsen av et eget privat sameie for etablering av en ride-/hundehall uten kommunalt bidrag	HP 13-16 oppdr 2.13	Fullført	Melding om etablering av en kombinert ride- /hundehall som et privat sameie uten kommunal støtte, er lagt frem for Miljøutvalget. Det ble konkludert med at man ikke ønsker å gå videre med dette.

Fellestjenester, ledelse og politikk

Økonomisk resultat

Fellestjenester, ledelse og politikk (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	51 189	52 093	-904	-1,7 %
Driftsutgifter inkl mva ref	27 478	31 365	-3 887	-12,4 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-11 003	-11 202	199	-1,8 %
Driftsresultat	67 664	72 255	-4 592	-6,4 %

Virksomhetene i området går samlet med et betydelig underforbruk på 4,6 mill. kr, hovedsakelig knyttet til ledighet ved sykdom, lavere kostnader og det er holdt igjen midler.

HR-enheten står for i underkant av halvparten av underforbruket. Med lavere kostnader for gruppeliv (nye prisgunstige avtaler), og lavt forbruk på felles opplæringsplan. Felles for stab/støtteenhetene er det holdt igjen 1,3 mill. kr i budsjett for å holde kostnadene nede og som en buffer for overforbruk.

På den andre siden har det vært et overforbruk på 0,8 mill. kr for valgavvikling og lønn til politikerne. Det benyttes nå større andel administrative ressurser på valgavviklingen og budsjettene må styrkes til neste valgår.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Rådmannen bes vurdere om størrelsen på virksomhetene er optimal utfra et ønske om bedre oppfølging av medarbeiderne og derigjennom bedre arbeidsmiljø og redusert fravær.	HP 12-15 oppdr 2.7	Fullført	Forstudie gjennomført. Følges opp i vår løpende organisasjonsvurdering.
Arbeidet med redusert sykefravær intensiveres ytterligere. Dette omfatter både tiltak mot sykefravær og økt refusjon ved sykdom. Det utarbeides en egen tiltakspakke med målsetning om at sykefraværet reduseres til 6 % innen 2015.	HP 13-16 oppdr 2.4	Under arbeid	10 pilotvirksomheter er invitert i prosjektet «Arbeidsglede og nærvær» og startet opp 1.kvartal. Vurdering og anskaffelse av sykefraværsoppfølgingsverktøy for ledere er i gang.
Følgende oppdrag er samordnet med: Økt fokus må settes på reduksjon av sykefraværet. Måltallet for reduksjon økes til 6 % i løpet av perioden, ref. HP 2011 – 14. Dette kan gi kr 2,5 – kr 3,0 mill. i reduserte personalkostander pr år.	HP 12-15 oppdr 2.3		HR leverer løpende bistand til virksomhetslederne i krevende sykefraværsoppfølgingsaker.
Det legges frem en plan på hvordan Lier kommune skal redusere sykefraværet til 7 % og 5 % i 2014. Planen skal inneholde tiltak og eventuelle kostnader ved disse.	2. tert 11 KS 69/11		Måltall refusjon og oppfølging må arbeides videre med, også på økonomisiden.

Rådmannen utarbeider en oversikt som viser hvilke tjenester kommunen leverer som ikke er lovpålagt. Oversikten utarbeides på virksomhetsnivå i løpet av 1. halvår 2013.	HP 13-16 oppdr 2.6	Fullført	Melding om ikke-lovpålagte tjenester ble behandlet av formannskapet juni (sak 38/2013). Meldingen ble tatt til orientering og det ble besluttet å sende den til hovedutvalgene. Hovedutvalgene behandlet den i andre halvår 2013.
Det foretas en evaluering av samarbeidet med Hurum for IKT-tjenester med vekt på hvordan samarbeidet fungerer, om enheten leverer iht. forventningene og om enheten innehar nødvendig kompetanse.	HP 13-16 oppdr 2.8	Fullført	Intern evaluering gjennomført. Se avsnitt under annet.
Ved styrking av innkjøpskompetansen fra 2014 forutsettes at kursvirksomhet til lokalt næringsliv betales av deltagerne til markedspris. Samordnet med: Fellestjenester – salg av opplæring rammeendring - 0,2 mill. kr (økt inntekt)	HP 13-16 oppdr 2.15 HP 13-16 ramme	Fullført	Oppdraget kvitteres ut. Kursvirksomheten mot lokalt næringsliv er foreløpig ikke en prioritert oppgave. Det jobbes nå med å få på plass system og rutiner for innkjøpsområdet. Dette vil bli hovedfokus en god tid fremover. Selv om kursvirksomhet mot lokalt næringsliv ikke er etablert, er rammene tilpasset inntektskravet. Kravet om markedspris vil bli ivaretatt når kursvirksomheten etableres.
Arbeidet med kommunens informasjonsvirksomhet intensiveres. Rådmannen legger frem forslag til tiltak.	HP 13-16	Fullført	Kommunikasjonsrådgiver er ansatt. Startet opp utvikling av kommunens nettsider for å gjøre dem mer brukervennlige. Revidering av kommunens kommunikasjonsstrategi og bruk av sosiale medier, økt fokus på kommunikasjon ved kriser og hendelser, opplæring i organisasjonen m.m. skal gjennomføres

Likestilling – hindre forskjellsbehandling

Lier kommunes arbeidsgiverpolitiske plattform gir tydelig uttrykk for holdninger til:

- Tilrettelegging for medarbeidere i alle livsfaser
- Rekruttering som gjenspeiler befolkningens mangfold

Kommunestyrets vedtak danner grunnlag for strategier og tiltak som skal ivareta likestillingshensyn i vid forstand når det gjelder så vel etnisk, kulturell og religiøs bakgrunn som kjønn, nedsatt funksjonsevne og alder.

Etikk og antikorrupsjon

Lier kommune er en av 40 kommuner som har deltatt i korrupsjonsforebyggende nettverk i regi av KS. Avsluttende samlinger har trukket frem erfaringer, lærdommer og anbefalinger fra kommuner i nettverkene og disse erfaringene vil bl.a. bli benyttet i revisjon av håndbok.

Annet

Lier og Hurum IKT

Styret for Lier og Hurum ikt-tjeneste består av rådmennene i begge eierkommunene. På bakgrunn av målsettingen med samarbeidet har styret gjennomført en intern evaluering.

Drift og service er ivaretatt, og under kontinuerlig utvikling.

I 2013 ble det gjennomført en brukerundersøkelse, der ca. 80 % gir uttrykk for at de er fornøyd eller svært fornøyd med ikt-tjenestens «serviceinnstilling», 83 % med tjenestens «kompetanse», 67 % med «tiden som går frem til de får hjelp» og 64 % med «tilbakemeldingene fra ikt-tjenesten».

Utfordringen er grensesnittet mellom ikt-tjenesten som utfører og resten av kommuneorganisasjonen som bestiller.

Målet om å redusere sårbarhet med hensyn til kompetanse, bemanning og drift for å møte fremtidige utfordringer i forhold til situasjonen før Lier og Hurum ikt-tjeneste ble etablert, er oppnådd. Det kan allikevel stilles spørsmål om sårbarheten er redusert tilstrekkelig med tanke på den tiltagende økning kompleksiteten i det som «kommunal ikt innebærer».

Et at målene var bedre utnyttelse av ressurser ved felles målrettet bruk av IKT for å fremme tjenesteproduksjon, publikumsservice og administrative tjenester. Styret konkluderer med at det er lite synergier å hente utover redusert driftsmessig sårbarhet. Applikasjonsporteføljen er lik, men systemene benyttes forskjellig i kommunene. Dermed er ikke målet om bedre utnyttelse av eksisterende applikasjoner oppnådd. Det vil kreve endringer i organisasjonene for øvrig å hente ut synergier. Alle prosjekter som settes i gang i kommunene har krav til gevinst på enten redusert kostnad, øket kvalitet eller øket produksjon. Strategien til Lier og Hurum ikt-tjeneste er å stille kompetanse til rådighet for de enkelte fagområder.

Målet om å etablere kvalitetsstandarder for forutsigbare tjenester til virksomhetene er forsinket og planlagt gjennomført i 2013.

For å nå målet om å etablere bestiller/utfører regime som sikrer fokus på anvendelse av IKT-systemer og prioritering av leveranser/ressursbruk i begge kommuner, har arbeidet med utarbeidelse av Service Leverings Avtaler (SLA) hatt oppmerksomhet i 2013. Styret skal i februar 2014 behandle utkast til avtale vedrørende leveranse av tjenester.

Fellesområdet - selskaper, finans, frie inntekter og overføringer.

Fellesområdet - Overordn., selskape (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik kr. 2013	Avvik % 2013
Lønn fratrasket syke- og sv.ref	25 756	30 245	-4 490	-14,8 %
Driftsutgifter inkl mva ref	185 116	200 326	-15 210	-7,6 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-1 299 045	-1 298 713	-332	0,0 %
Driftsresultat	-1 088 173	-1 068 141	-20 032	1,9 %

Området kommenteres under økonomikapittelet

Annet

Varslede endringer i eierbidrag Drammen brannvesenet (DRBV)

DRBV har i 2013 varslet relativt omfattende endringer i eierbidraget fra 2014. Med befolkningsutviklingen i eierkommunene må DRBV øke aktiviteten på forebyggende og beredskap for å følge normene.

Det er også varslet gjennomgang av kostnadsnøkkelen, og med Liers befolkningsvekst og utvikling i befolkningsmønster vil endring av kostnadsnøkkelen sannsynlig øke eierbidragsandelen.

Saken har gått som en melding i Formannskap og kommunestyre, og er innarbeidet i Handlingsprogram 2014-2017.

Medarbeidere

Bemanning

Etter en stigende trend fra 2010 gikk årsverk noe ned samtidig som og antall ansatte opp i 2012.

Antall	2010	2011	2012	2013
Årsverk ¹	1 126	1 185	1 212	1 196
Ansatte	1 518	1 536	1 562	1 564

¹ Antall årsverk er alle "virkssomme" årsverk per 31.12

Heltid-deltid

Prosjektet «Heltid-deltid i omsorgssektoren», med mål om å redusere omfanget av uønsket deltid og øke andelen heltidsstillinger, har vært gjennomført i pilotvirksomheten Liertun i løpet av 2013. Grunnbemanningen er økt og uønsket deltid for faglærte er eliminert. Andelen heltidsstillinger er økt med tre stillinger.

Kjønnsbalanse, likestilling og mangfold

Lier kommune har en egen handlingsplan for likestilling. 77 % av medarbeiderne er kvinner og 23 % menn. Det vises til egen rapport om likestilling (vedlegg 1 kjønnsfordeling)

Lærlinger

Lier kommune øker gradvis antall lærlinger årlig, og har som mål å nå 1 lærling pr 1000 innbyggere innen 2015. Vi har pr. 31. desember 2013 totalt 15 lærlinger, hvorav 4 i barnehage/skole, 9 i omsorg, 1 i IKT og 1 i kontor og servicefag.

Rekruttering

Arbeidsgiverpolitisk plattform fokuserer på Lier kommune som attraktiv arbeidsgiver, og har som delmål å styrke rekrutteringen over tid. I 2013 har rekruttering til sykepleierfaget og stillinger som krever høyere utdanning innen de tekniske fagområdene vært mest utfordrende. Det har også vært en nedgang i antall søkere på lærerstillingene.

Antall	2010	2011	2012	2013
Utlyste stillinger	183	156	192	151

Arbeidsgiverpolitisk plattform 2012 – 2020

Kommunestyret har vedtatt arbeidsgiverpolitisk plattform for Lier kommune: «Arbeidsglede, stolthet og muligheter». Det har vært bred deltakelse i arbeidsprosessen fra medarbeidersiden og fra ledelsen. Strategier og tiltak i tråd med plattformen vil hvert år innarbeides i handlingsprogrammet.

Kompetanseutvikling

Kompetanseutvikling skjer i den enkelte virksomhet, felles for større tjenesteområder og på tvers av tjenesteområdene.

Samhandling og medvirkning

Lønnsoppgjør

2013 var et mellomoppgjør hvor det sentrale oppgjøret endte med en ramme på 3,54 %. I de lokale forhandlingene ble det brudd med to foreninger som ble behandlet i lokal nemnd i januar 2014.

Arbeidsmiljøutvalg og Lokalt medbestemmelsesutvalg

	2013	2012	2011	2010	2009	2008
AMU-møter	4	4	5	5	6	4
Antall AMU saker	23	59	47	44	47	32
LMU-møter	243	191	201	221	246	258
Risikovurderinger	32	26	18	23		
Vernerunder	32	28	18	29	33	40

Arbeidsmiljøutvalget og de lokale medbestemmelsesutvalgene (LMU) har fokus på HMS-arbeidet, nærværarbeidet, kompetanseutvikling og arbeidsmiljøutvikling.

Sykefraværarbeidet

Sykefraværarbeidet er forankret i sentral HMS/IA handlingsplan 2012 – 2015. Her har Arbeidsmiljøutvalget lagt vekt på satsing lokalt i virksomhetene med utvidet støtte fra sentralt hold, blant annet gjennom prosjektet «arbeidsglede og nærvær». I dette prosjektet er åtte virksomheter plukket ut og invitert til å delta. Det fokuseres på helsefremmende arbeid og det forebyggende og helsefremmende perspektivet, samtidig som vi har tett oppfølging av de allerede sykmeldte medarbeiderne våre.

Det er kjøpt inn et verktøy for oppfølging av alle sykmeldte i Lier kommune. Dette vil sikre kvalitet og likebehandling i oppfølgingen. Vi arbeider også med å oppdatere og utviklet ny rutine for oppfølging av sykmeldte, i tråd med lovkrav og ny IA-avtale for 2014.

Samarbeidet med NAV lokalt, NAV arbeidslivssenter og bedriftshelsetjenesten er styrket, og det gjennomføres jevnlig møter, også for å løse enkeltsaker der det er behov for særlig støtte. Vi har arbeidet systematisk med fravær med bistand fra NAV lokalt, NAV arbeidslivssenter og bedriftshelsetjenesten.

Prosjektet «heltid/deltid» er iverksatt og har som ett delmål å redusere sykefraværet ved pilotvirksomheten (se eget avsnitt over). Prosjektet evalueres våren 2014.

I 2013 var det legemeldte sykefraværet i Lier kommune 6,9 %, noe som er en nedgang fra de senere år.

	2010	2011	2012	2013
Lier kommune, legemeldt totalt	7,9	8,4	7,9	6,9
egenmeldt	1,1	1,2	1,1	1,1
legemeldt 1-16 dg	1	1,2	1,1	1
legemeldt >16 dg	6,9	7,2	6,8	5,9

Medarbeidertilfredshet i Lier kommune

Medarbeiderundersøkelsen 2013 hadde en svarprosent på 84 %. Tilfredsheten totalt var 4,6 (på skala fra 1-6) samme resultat som i 2012.

Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres nå hvert annet år, neste gang 2015.

Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres som del av vår HMS-kartlegging og virksomhetene utarbeider oppfølgingsplaner for å følge opp resultatene fra undersøkelsen.

Bedriftshelsetjeneste

Bedriftshelsetjenesten skal sikre oss et godt faglig og forsvarlig tilbud til alle våre medarbeidere. Det utarbeides årlige planer for aktivitet for hele Lier kommune, sammen med en rullerende plan for spesiell fokus og bistand i prioriterte virksomheter. Bedriftshelsetjenesten er obligatoriske deltakere i sykefraværs-oppfølgingen på dialogmøte 1, i tillegg til deltakere i prosjektgruppen for prosjekt «arbeidsglede og nærvær».

Kvalitetsarbeidet

Kommuneorganisasjonen skal opptre helhetlig og forutsigbart og gi innbyggerne trygghet for at alle får de tjenestene de har krav på. Det fordrer at tjenestene innen de enkelte tjenesteområdene er tydelig definert, og at medarbeidere og brukere må kjenne hvilke kvalitetsstandarder som gjelder.

Et viktig satsingsområde er etablering av felles helhetlig og elektronisk kvalitetssystem i Lier kommune. Verktøyet for systemet er på plass og arbeidet med innføring av kvalitetssystem for alle kommunens virksomheter/tjenesteområder pågår.

Økonomi

ØKONOMIEN I REGNSKAPSÅRET – SAMMENDRAG

Lier kommune fikk et netto driftsresultat i 2013 på 31 mill. kr. Dette tilsvarer en driftsmargin på 2 %.

Regnskapet for 2013 viser et overforbruk på virksomhetene på 20 mill. kr. Omsorg hadde størst utfordringer med et overforbruk på 25 mill. kr. Dette inkluderer innsparingskravet på 12 mill. kr som ikke er fordelt. Det totale overforbruket på tjenesteområdene blir redusert ved at det er områder som til sammen har et underforbruk på 15 mill. kr.

Skatteinntekten ble høyere enn budsjettet, og utgjør merinntekter for kommunen. Rente og oppgjørskonto for pensjon budsjetteres overordnet utenfor tjenesteområdet og viser et positivt avvik. Regnskapet avsluttes med et nullresultat etter å ha redusert (strøket) planlagt finansiering av investeringer med 9 mill. kr.

Selv om overforbruket på virksomhetene er stort er det nok buffere i økonomien til å unngå underskudd i 2013. Dette bekrefter behovet for å ha nok buffere/handlingsrom i økonomien, og at arbeidet som er gjort med å redusere utgiftene har vært nødvendig.

Selv om det er positivt at bufferne dekker opp et relativt stort overforbruk vil ikke økonomien klare slike resultat over tid. Rapporteringene gjennom året viser at det er rimelig god kontroll på hvor utfordringene ligger. Omstillingsarbeidet i årene som kommer blir et viktig arbeid for å få balanse mellom utgifter og budsjett, og fortsatt ha handlingsrom for å kunne håndtere fremtidige avvik.

Budsjettet for 2013

Regnskapet for 2012 viste indikasjoner om at rammene for flere virksomheter begynte å bli trange. Skole, barnehage, omsorg-, helse- og sosialtjenestene brukte vesentlig mer enn rammene. 2013 var siste år i strukturprosjektet og rammene på tjenestene ble redusert med 13 mill. kr.

1. og 2. tertial

Utfordringene på tjenesteområdene tegnet seg tidlig og det har gjennom året vært meldt om et mulig overforbruk på rundt 20 mill. kr.

Barnehagene ble i 1. tertial kompensert med 6,8 mill. kr for underkompenserte kostnader og endringer i ordninger. Midlene tas fra disposisjonsfondet.

I 2. tertial øker innmeldingene om overforbruk. Virksomhetene barnehage, omsorg, barnevern og voksenopplæringen får bevilget til sammen 9,5 mill. kr for økt brukeraktivitet og kostnads/inntektsendring. Inndekning ved å redusere lønnsreserven (lavere lønnsoppgjør) og øke budsjett for skatt og rammetilskudd.

3. tertial og regnskapet

Sluttregnskapet viser et overforbruk på virksomhetene med 20 mill. kr. Omsorg har et overforbruk alene på 25,9 mill. kr, skole 3,3 mill. kr. og helse 5,5 mill. kr. Resterende tjenesteområder har et mindreforbruk på til sammen 14,6 mill. kr.

Regnskapet ble avsluttet med et 0 resultat etter strykninger på 8,9 mill. kr.

Regnskapet 2013 viser driftsinntekter på 1 543 mill. kr og et netto driftsresultat på 31 mill. kr tilsvarende 2,0 % av inntektene.

Justert for refusjon for merverdiavgift viser driftsinntektene 1 523 mill. kr, og netto driftsresultat 9,9 mill. kr tilsvarende 0,7 % av inntektene. Netto driftsresultat i opprinnelig budsjettet var på 1,4 %.

Virksomhetene har samlet et merforbruk på 20 mill. kr. tilsvarende 1,9 % av budsjett på 1 068 mill. kr.

Tjenesteområdene med merforbruk (grunnskole, omsorg-, helse- og sosialtjenester) har samlet et underskudd på 34,7 mill. kr, tilsvarende 5,4 % av budsjettet på 644 mill. kr.

De øvrige tjenestene har et overskudd på 14,6 mill. kr tilsvarende 3,5 % av budsjettet på 424 mill. kr.

Resultatet er noe bedre enn rapportert i 2. tertial som indikerte strykninger på 15-20 mill. kr. Pensjonsutgiftene ble lavere enn forventet, noe større overskudd på renter, og avregningen for barnehage ga lavere utgifter enn prognosen ved 2. tertial.

Det økonomiske omstillingsarbeidet/strukturprosjektet

Tjenesteområde	2011	2012	2013	Reduksjon
% vis reduksjon alle (tall i millioner kr)	3,51 %	2,80 %	1,69 %	2011-2013
Grunnskole	8,3	6,4	3,8	18,5
Barnehage	1,0	0,7	0,4	2,2
Omsorg	11,2	8,4	5,7	25,4
Helse- og sosialtjenester	2,0	1,5	0,9	4,5
Kultur	0,7	0,6	0,3	1,6
Infrastruktur - Bygg, VA, Vei	2,8	2,1	1,3	6,1
Plan/Samfunn	0,6	0,4	0,3	1,3
Fellestjenester, ledelse og politikk	1,3	1,0	0,6	3,0
Totalt	27,9	21,3	13,3	62,6

Strukturprosjektet hadde som målsetting å redusere driftsutgifter med 60 mill. kr i perioden 2011 – 2013 gjennom strukturtiltak og generelle kostnadsreduksjoner.

Tall i 1000 kr	Avvik	%
Grunnskole	3 280	1,3 %
Barnehage	-2 145	-1,2 %
Omsorg	25 871	9,6 %
Helse- og sosialtjenester	5 515	4,6 %
Kultur	-167	-0,7 %
Infrastruktur - Bygg, VA, Vei	-6 854	-5,4 %
Plan/Samfunn	-877	-5,2 %
Fellestjenester, ledelse og politikk	-4 592	-6,4 %
Virksomhetene totalt	20 032	1,9 %
Skatt og rammetilskudd (inkl. skjønn)	-3 959	
Renter og avdrag	-2 848	
Lønnsreserve	-1 487	
Pensjon	-4 508	
Vann/avløp/renovasjon	-370	
Utbytte fra selskaper	1 492	
Integreringstilskudd	1 849	
Mvinninntekt fra investering	-1 781	
Annet	453	
Overføring til investering (strykning)	-8 872	
Totalt felleksområdene	-20 032	-1,9 %
Overskudd	0	

Virksomhetsrammene er i perioden redusert med 62,6 mill. kr. Totalt sett er ca. 50 mill. kr av omstillingen realisert i perioden. På omsorgsområdet er det utfordringer med å tilpasse seg de lavere rammene og det gjenstår tiltak for å nå målene.

DRIFTSREGNSKAP 2013

Hovedtall fra regnskap 2013

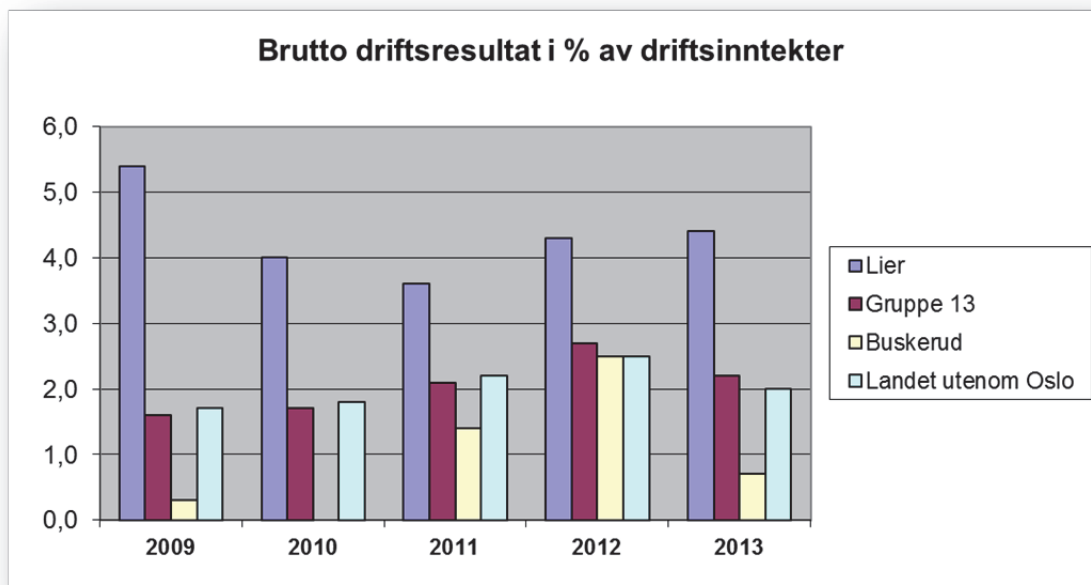
1000 kr	Regnskap 2013	Bud. 2013 revidert	Avvik i kr.	Bud. 2013 opprinnelig	Regnskap 2012
Driftsinntekter	1 543 898	1 448 016	95 883	1 442 451	1 444 828
Driftsutgifter	1 475 117	1 313 700	161 417	1 283 736	1 383 702
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	68 782	134 315	-65 534	158 715	61 126
Finansinntekter	23 184	27 680	-4 496	27 680	27 205
Finansutgifter	120 504	126 324	-5 820	126 324	100 007
Motpost avskrivninger	59 571	0	59 571	0	58 065
NETTO DRIFTSRESULTAT	31 033	35 671	-4 638	60 071	46 388
Bruk av avsetninger	18 391	16 544	1 847	544	15 387
Nye avsetninger	49 425	52 215	-2 791	60 615	52 810
REGNSKAPSMESSIG RESULTAT	0	0	0	0	8 966

Brutto driftsresultat er overskuddet av driftsinntektene kommunen har igjen etter at de løpende driftsutgiftene er dekket (utenom renter og avdrag, inklusiv avskrivninger).

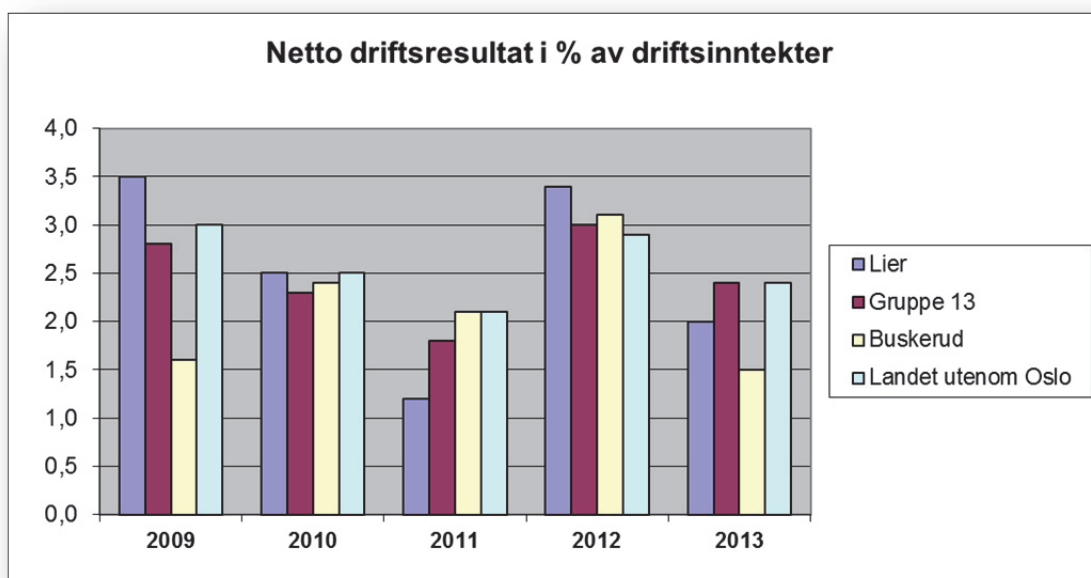
Netto driftsresultat er overskudd etter rente- og avdrag (eksklusiv avskrivninger). Dette tilsvarer omtrent den andelen av driftsinntektene som kommunen fritt kan benytte til finansiering av investeringene eller avsetninger til senere bruk.

Lier kommune har i 2013 et netto driftsresultat på 31 mill. kr i overskudd (2,0 % av driftsinntektene) og et regnskapsmessig resultat på 0 kr etter strykninger.

Figurene under bygger på foreløpige KOSTRA tall for 2013 konserntall.

Brutto driftsresultat viser resultatet for finanstransaksjoner (renter og avdrag) inklusiv avskrivninger (kostnad på verditapet av anleggsmidlene)

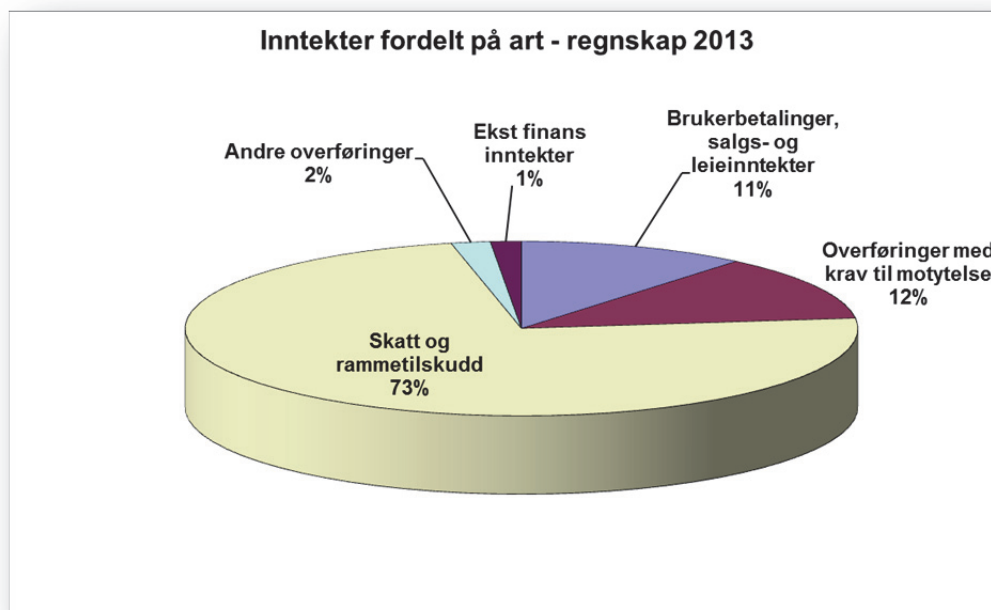

Netto driftsresultat viser resultatet inkl. finanstransaksjoner (renter og avdrag) uten avskrivninger (nedbetalingen på lån, avdragene, «erstatte» avskrivningskostnaden)

Lier har et høyere brutto driftsresultat enn sammenligningsgruppene, og ligger på samme nivå for netto driftsresultat. Forskjellen i brutto og netto ligger i at Lier har høyere finansutgifter enn sammenligningsgruppene, herunder betaler Lier høyere avdrag.

Inntektssiden

Inntekter fordelt etter art

Kommunens største inntekter er skatt og rammetilskudd. Av overføringer med krav til motytelser utgjør syke-/fødselspenger, tilskudd ressurskrevende tjenester og mva. kompensasjon de største postene. Av brukerbetalinger og andre salgs- og leieinntekter er huseieravgiftene de klart største.

	Endring	2011	Andel	2013
	2012-2013		2012	
Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter	9,7 %	10,8 %	10,7 %	11,0 %
Overføringer med krav til motytelse	12,1 %	11,5 %	11,5 %	12,1 %
Skatt og rammetilskudd	6,0 %	73,1 %	73,8 %	73,5 %
Andre overføringer	-5,5 %	2,9 %	2,1 %	1,9 %
Ekst finans inntekter	-14,8 %	1,7 %	1,8 %	1,5 %
Totalt	6,5 %	100 %	100 %	100 %

Overføring med krav til motytelse økte med 12,1 % hovedårsaken er økning i refusjon for merverdiavgift fra investering. Reduksjonen i eksterne finansinntekter er lavere renteinntekter og utbytte fra selskaper.

Skatt og rammetilskudd

	Regnskap	Bud. 2013	Avvik	Bud. 2013	Regnskap
1000 kr	2013	revidert	i kr.	opprinnelig	2012
Rammetilskudd	466 242	468 414	-2 172	468 114	453 289
Skatteinntekter	685 561	679 430	6 131	675 900	633 422
Sum	1 151 803	1 147 844	3 959	1 144 014	1 086 711

I opprinnelig budsjett var det lagt inn et nøkternt optimistisk skatteanslag som lå 5 mill. kr over statsbudsjettets prognoser. I tertialrapportene ble budsjettet for skatt og

rammetilskudd økt med 3,8 mill. kr. Sluttresultatet ble merinntekter på 4 mill. kr. over justert budsjett, og 7,8 mill. kr over opprinnelig budsjett.

I inntektssystemet er det en inntektsutjevning mellom kommunene. Kommuner med høyere skatt enn landsgjennomsnittet blir trukket 60 %, av inntekten over landssnittet, som fordeles til kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet. Dette gjør at skatteinngangen for landet får den største påvirkningen på Liers frie inntekter. Dette gir en styringsutfordring da utviklingen på landsbasis er utenfor Liers kontroll. Rådmannen har de siste årene valgt å ha en relativt nøktern budsjettering av de frie inntektene i budsjettene, tett opptil statens prognoser. Med utfordringene på tjenesteområdene er det avgjørende at inntektene budsjetteres nøkternt. Som tidligere år har merinntektene på dette området vært med på å dekke opp for merforbruk på tjenestene.

Andre generelle statstilskudd/refusjoner

1000 kr	Regnskap 2013	Bud. 2013 revidert	Awik i kr.	Bud. 2013 opprinnelig	Regnskap 2012
Kompensasjon mva. i inv. regn.	-21 110	-19 329	-1 781	-39 329	-8 631
Tilskudd ressurskrevende tjenester	-33 332	-35 250	1 918	0	-37 184
Komp. tilskudd eldreformen	-2 076	-2 067	-9	-2 067	-2 135
Integreringstilskudd flyktninger	-20 620	-21 900	1 280	-21 900	-23 096
Rentekompensasjon skolebygg	-1 977	-1 854	-123	-1 854	-2 153
Rentekompensasjon kirkebygg	-289	-228	-61	-228	-255
Investeringsstilskudd reform 97	-1 468	-1 528	60	-1 528	-1 567
Sum	-80 872	-82 156	1 284	-66 906	-75 021

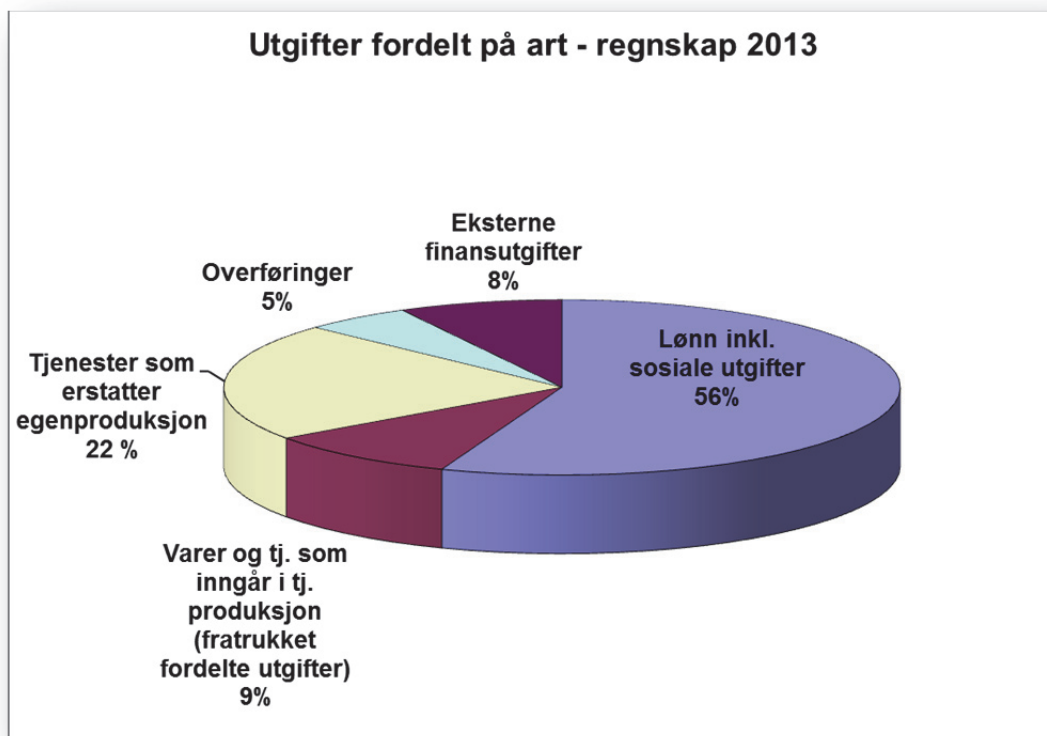
Tabellen viser andre generelle statstilskudd og refusjoner. Dette inntektsområdet gikk totalt sett med en mindreinntekt på 1,3 mill. kr.

Mva. inntekten i investeringsregnskapet føres som en inntekt i driftsregnskapet. På dette området ble det en merinntekt på 1,8 mill. kr. I tertialrapportene ble budsjettet redusert med 20 mill. kr pga. lavere investeringstakt.

Tilskudd for ressurskrevende tjenester ble 1,9 mill. kr lavere enn budsjett. Dette skyldes i hovedsak en for høy inntektsføring i 2012 som måtte utgiftsføres i 2013. Budsjettet ble opprinnelig lagt på feil konto, derfor er opprinnelig budsjett 0.

Utgiftssiden

Utgifter fordelt etter art

Lønn inklusive sosiale kostnader utgjør 56 % av kommunens utgifter. Tjenester som erstatter egenproduksjon er blant annet samhandlingsreformen, kjøp av tjenester fra de interkommunale selskapene og utbetaling til private barnehager.

	Endring 2012-2013	2011	Andel 2012	2013
Lønn inkl. sosiale utgifter	6,0 %	56,3 %	56,7 %	55,8 %
Varer og tj. som inngår i tj. produksjon (fratrasket fordelte utgifter)	7,5 %	10,0 %	9,4 %	9,4 %
Tjenester som erstatter egenproduksjon	15,7 %	19,8 %	20,3 %	21,8 %
Overføringer	-14,9 %	5,5 %	6,6 %	5,2 %
Eksterne finansutgifter	20,5 %	8,5 %	7,0 %	7,8 %
Totalt	7,7 %	100 %	100 %	100 %

Samhandlingsreformen ble i 2012 regnskapsført som overføringer, fra 2013 føres dette på tjenester som erstatter egenproduksjon. Dette er hovedårsaken til at endringene på disse områdene.

For tjenester som erstatter egenproduksjon utgjør økning i utbetalinger til private barnehager 28 % av veksten resten er samhandlingsreformen.

Økningen i eksterne finansutgifter er økte avdragsinnbetalinger.

Lønn og sosiale kostnader

Tabellen under gir oversikt over lønnsutgiftene. En del inntekter har direkte sammenheng med lønnsutgiftene. Noen av disse er tatt med i oppstillingen.

1000 kr	Regnskap 2013	Bud. 2013 revidert	Avvik i kr.	Bud. 2013 opprinnelig	Regnskap 2012
Lønn fast ansatte (010-019)	559 707	558 405	1 302	546 986	531 544
Vikarer (020-029)	54 303	18 024	36 279	17 690	48 556
Ekstrahjelp (030)	2 651	1 994	657	1 984	2 667
Overtid (040)	8 813	5 018	3 796	5 099	9 299
Annet (050-070,089)	31 433	32 355	-922	29 627	31 061
Godtgjøring folkevalgte (080)	4 456	3 623	833	3 605	3 577
Sum lønn	661 364	619 419	41 945	604 991	626 703
Pensjonspremie (090-094)	89 713	97 215	-7 502	95 288	82 696
Arbeidsgiveravgift (099)	99 361	98 883	478	97 170	92 707
Sum sosiale utg.	189 074	196 098	-7 024	192 458	175 403
Oppgaveplikt. utg./godtgjøringer (160-165)	6 119	6 134	-16	6 089	6 135
Sum oppgaveplikt. utg./godtgjøringer	6 119	6 134	-16	6 089	6 135
SUM UTGIFTER	856 556	821 651	34 905	803 538	808 241
Refusjon sykelønn (710-711)	-37 224	-1 080	-36 144	-1 080	-38 446
Refusjon lærlinger (731)	-351	0	-351	-1 182	-396
NETTO UTGIFTER	818 981	820 571	-1 590	801 275	769 400

Det lages ikke budsjett på refusjon for sykelønn og svangerskapspermisjon. Refusjonen regnskapsføres på virksomhetene som kan benytte denne «inntekten» til å leie inn vikarer. Refusjon sykelønn må ses i sammenheng med vikarer, ekstrahjelp og overtid.

Brutto lønnsutgifter viser et forbruk på 857 mill. kr. Korrigert for de mest lønnsrelaterte refusjonene, er det et netto forbruk på 818 millioner kr. Totalt sett er det brukt 1,6 mill. kr mindre enn budsjettet.

Pensjon

Kommunen har pensjonsordning for lærere i Statens pensjonskasse, øvrige ansatte i Kommunal landspensjonskasse (KLP). Kommunene utgiftsfører en beregnet langsiktig pensjonskostnad, uavhengig av det enkelte års utbetalinger til pensjonsleverandørene. Beregningen er etter statlige føringer. Den beregnede pensjonskostnad får kommunen oppgitt fra sine pensjonsleverandører mot slutten av hvert år, med endelige tall først i januar året etter (aktuarberegninger). Differansen mellom hva kommunen utgiftsfører og det som faktisk utbetales til pensjonsleverandørene må dekkes inn i løpet av kommende 10 års periode (tidligere 15). Med denne ordningen ”dytter” kommunene vesentlige pensjonskostnader foran seg. Sammen med årsrapporten legges det frem en egen melding som beskriver ordningen.

Fra innføringen av premieavvik har innbetalingene vært høyere enn utgiftsføringen, og premieavviket har vokst for hvert år. I 2013 var innbetalingene og utgiftsføringen omtrent like slik at det ikke ble vekst i premieavviket. I tillegg ble det i oppgjøret mellom Storebrand og KLP overført 21 mill. kr i premiefond som er benyttet til å redusere premieavviket. Samlet sett reduseres premieavviket fra 112 mill. kr til 86 mill. kr og vil medføre noe lavere regnskapsføring (tilbakebetaling) på akkumulert premieavvik de kommende årene.

Budsjettet på fellesområdet, med premieavvik og amortisert premie, viste et overskudd på 4,5 mill. kr i forhold til budsjett.

Lønnsreserven

1000 kr.	Beløp
Budsjettet lønnsreserve opprinnelig budsjett	12 677
Justering i forbindelse med tertialrapportene	-6 000
Disponibel lønnsreserve	6 677
Kompenserte lønnsoppgjør	5 190
Lønnsreserve pr. 31.12	1 487

Lønnsreserven er en avsetning av midler for å kompensere virksomhetens økte utgifter som følge av lønnsoppgjør. Budsjettering skjer ut i fra makrotall for forventet lønnsutvikling, blant annet fra signalene i statsbudsjettet. Når de

faktiske tillegg for kommunens ansatte er ferdig beregnet, vil det normalt være noe avvik. Lønnsoppgjøret ble lavere enn prognosene i statsbudsjettet og i 2. tertial ble lønnsreserven redusert med 6 mill. kr. Sluttresultatet ga et overskudd på lønnsreserven på 1,5 mill. kr.

Netto utgifter pr. virksomhet og utvalg

I dette avsnittet presenteres økonomiske resultater pr. virksomhet og politisk utvalg.

Alle virksomheter omfattes av den vedtatte ordningen med overføring av over- og underskudd. Ordningen er slik at virksomheten får overført det årlige over- eller underskudd innenfor en beløpsgrense på 300 000 kr. (Lier drift 600 000 kr). I følgende tabeller er det i tillegg til årets resultat derfor vist hva som er saldo over-/underskudd ved årets slutt (UB).

Når man går igjennom tabellene, er det også viktig å være klar over at en virksomhet bruker av tidligere års overskudd ved å gå med underskudd i regnskapsåret. Dette innebærer at et underskudd først kan betraktes som negativt (i forhold økonomistyringen) hvis virksomheten ikke har tidligere års overskudd å bruke av.

Tjenesteområdene

For over og underskuddsordningen er - overskuddsfond og + underskuddsfond

Minus er overskudd, pluss er underskudd 1000 kr.	Regnskap 2013	Bud. 2013 revidert	Resultat	UB over- /undersk.
Felles grunnskole	18 734	18 224	510	
Gullaug skole	12 763	12 672	90	-661
Hegg skole	15 505	14 364	1 142	600
Egge skole	10 077	9 493	584	322
Oddevall skole	6 415	6 329	86	-428
Nordal skole	12 499	12 331	168	82
Hallingstad skole	21 428	20 288	1 140	300
Hennummarka skole	21 656	21 078	577	600
Heia skole	15 385	15 601	-216	-400
Lierbyen skole	18 239	18 276	-38	-472
Tranby skole	30 920	31 062	-142	-464
Høvik skole	46 647	46 744	-97	-759
Sylling skole	22 007	22 414	-408	-108
PP-tjenesten	5 670	5 787	-117	-1 310
Sum Grunnskole	257 945	254 665	3 280	-2 698
Felles barnehager	161 071	162 829	-1 757	
Linnesstranda barnehage	5 279	5 445	-166	-730
Dambråtan barnehage	7 293	7 619	-327	-1 633
Hennummarka barnehage	5 972	5 867	105	-332
Sum Barnehage	179 615	181 760	-2 145	-2 695
Felles omsorg	-26 744	-45 957	19 213	
Samhandlingsreformen	25 353	23 610	1 743	
Omsorgslønn, pers. ass. støttekontakter m.m.	19 628	17 154	2 474	
Rehabilitering	12 180	11 722	458	880
Habilitering	25 883	25 345	538	2 400
Psykisk helse	28 697	29 033	-336	-36
Frogner sykehjem	22 238	22 492	-253	1 494
Ytre Lier bofellesskap for funksjonshemmede	35 298	34 470	828	600
Hjemmetjenesten Ytre Lier	34 491	33 767	724	600
Nøstehagen bo- og omsorgssenter	16 008	15 627	381	1 062
Hjemmetjenesten Øvre Lier	27 762	27 712	50	350
Liertun sykehjem	24 877	24 303	574	-1 050
Bratromveien 7/9/11 og Frogner bofellesskap	21 850	21 996	-146	1 062
Øvre Lier bofellesskap for funksjonshemmede	29 237	29 614	-377	-1 200
Sum Omsorg	296 758	270 887	25 871	6 162

Minus er overskudd, pluss er underskudd 1000 kr.	Regnskap 5279	162 829 revidert	Resultat	UB over- /undersk.
Helsetjenesten	31 572	30 585	987	2 113
Barnevernstjenesten	31 647	29 926	1 721	1 484
Sosialtjenesten	55 248	53 044	2 205	1 500
Lier voksenopplæring	5 880	5 278	601	739
Sum Helse- og sosialtjenester	124 347	118 832	5 515	5 836
Kulturskolen	5 019	5 209	-190	-65
Lier Bibliotek	4 655	4 714	-59	-115
Kultur og fritid - Kultur*	8 636	8 630	6	-625
Kultur og fritid - Park og idrett	6 987	6 912	76	
Sum Kultur	25 298	25 465	-167	-805
Kjøkken	6 699	8 392	-1 693	-2 065
Anlegg og eiendom	114 428	118 677	-4 249	-900
Lier drift	-703	208	-912	-2 517
Sum Infrastruktur - Bygg, VA, Vei	120 424	127 278	-6 854	-5 482
Planseksjonen (inkl. små avløp)	4 651	5 349	-698	-917
Landbruksforvaltningen	2 707	3 007	-300	-1 626
Sektor Samfunn	8 765	8 644	121	-544
Sum Plan/Samfunn	16 124	17 000	-877	-3 087
Kommunekassa	3 896	4 799	-903	-2 100
Rådmannsteamet	7 943	8 262	-318	-900
IKT enheten	9 890	9 766	123	423
Stab/støtte (felles)	0	1 301	-1 301	
Rådgivningsenheten	6 119	6 881	-762	
Økonomi, innkjøp, statistikk og rapporteringse	7 195	7 457	-262	-3 999
Service, informasjon og dokumentenheten	16 565	15 621	945	
HR enheten	16 056	18 170	-2 114	
Sum Fellestjenester, ledelse og politikk	67 664	72 255	-4 592	-6 576
Fellesområdet - Generelt	-1 078 704	-1 059 249	-19 454	
Fellesområdet - M VA. komp. investeringer	-21 110	-19 329	-1 781	
Fellesområdet - Kirke, gravlunder og tilskudd a	11 640	10 437	1 203	
Sum Fellesområdet - Overordn., selskaper,	-1 088 173	-1 068 141	-20 032	
Sum Totalt	0	0	0	-9 345

*Over-/underskuddsfondet er summen av Kultur og Park og idrett

Stab og støtte er 4 selvstendige enheter og et fellesområde. Av tekniske grunner er over/underskuddsordningen ikke splittet.

Politiske utvalg

Minus er overskudd, pluss er underskudd 1000 kr.	Regnskap 2013	Bud. 2013 revidert	Resultat	UB over- /underskudd
Tjenesteutvalget	895 314	863 526	31 788	3 735
Miljøutvalget	132 888	137 239	-4 351	-3 070
Planutvalget	4 651	5 349	-698	-917
Formannskapet	-1 032 853	-1 006 115	-26 739	-9 093
Sum utvalg	0	0	0	-9 345

Under formannskapet ligger fellesområdene. De største faktorene til resultatet er lavere overføring til investering (strykning), lavere pensjonsutgifter, lavere rentekostnader og høyere skatt og rammetilskudd.

Overføring av over- og underskudd

Virksomhetene får overført årlige over- eller underskudd innenfor en beløpsgrense på 300 000 kr. (Lier drift 600 000,-) til et fond.

Over- og underskuddsordningens aggregerte overskudd økes med 0,2 mill. kr, og fondet utgjør 9,4 mill. kr ved utgangen av 2013.

1000 kr.	
Saldo IB 2013	-9 140
Saldo UB 2013	-9 345
Diff. (endring i o/u fond)	-205

Årsaken til at overskuddsfondet økes, selv om virksomhetene samlet går med et betydelig underskudd, er at store deler av underskuddet er knyttet til enheter som ikke er en del av fondet.

Virksomhetene, som er en del av over- og underskuddsordningen, har samlet sett et regnskapsmessig overskudd på 2,2 mill. kr. Av overskudd på enkeltvirksomheter går 1,1 mill. kr til inndekning av tidligere års underskudd. Av underskudd på enkeltvirksomheter dekkes 1,7 mill. kr av tidligere års overskudd.

Finansforvaltningen

I henhold til finansforskriften er det utarbeidet en egen rapport for finansforvaltningen som behandles politisk samtidig med årsrapporten.

Renter

Renten har fortsatt holdt seg på et lavt nivå. Netto ga renteutgifter og – inntekter et overskudd på 2,8 mill. kr.

Huseieravgiftene 2013

Etterkalkylen for 2013 viser følgende tall:

1000 kr.	Vann	Avløp	Sum
Driftsutgifter	25 880	27 287	53 167
Avskrivningskostnad	3 919	9 225	13 144
Alternativkostnad (kalkulatorisk rente)	3 198	6 923	10 120
Sum direkte kostnader	32 997	43 434	76 431
Interntjenester - Netto driftsutgifter	1 384	1 415	2 799
Interntjenester - Avskrivningskostnad	21	21	42
Interntjenester - Alternativkostnad (kalkulatorisk rente)	3	3	5
Sum indirekte kostnader	1 408	1 439	2 847
Sum kostnader	34 405	44 873	79 278
Årsavgifter//	27 289	34 216	61 504
Tilknytnings-/Engangsavg.//	0	0	0
Øvrige salgsinntekter	6 305	9 594	15 899
Overføringer med krav til motytelse	0	0	0
Overføringer uten krav til motytelse	0	0	0
Sum direkte inntekter	33 593	43 810	77 403
+/- Regnskapsført bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	70	53	123
+/- Gevinst/tap ved salg/utrangering av anleggsmiddel	0	0	0
Sum inntekter fra fond mv.	70	53	123
Sum inntekter	33 663	43 863	77 526
Kostnadsdekning (Sum inntekter/Sum kostnader)	98 %	98 %	98 %
Finansiell dekningsgrad (KOSTRA)	97 %	97 %	98 %
Foreløpig selvkostresultat (inntekter minus kostnader)	-742	-1 011	-1 752
Eventuelt tilskudd el. over kommunekassen	0	0	0
Selvkostresultat	-742	-1 011	-1 752
Selvkostfond:			
Inngående balanse	3 038	2 515	5 553
Utgående balanse	2 297	1 504	3 801

Avgiftsområdene avregnes mot fond. Hvis området går med overskudd, settes midlene av på avregningsfond og brukes i kommende avgiftsgrunnlag. Hvis området går med underskudd, brukes det av avregningsfond. Det er regnskapstallene som utgjør selvkostregnskapet, evt. budsjettavvik får ikke innvirkning på beregningene.

Samlet sett gikk selvkostregnskapet med et underskudd på 1,7 mill. kr, som dekkes av overskuddsfond.

Lier kommune har etter utgangen av 2013 3,8 mill. kr i selvkostfond. Selvkostfondet for vann utgjør 2,3 mill. kr og fond for avløp utgjør 1,5 mill. kr.

I henhold til regelverket må avsetning til fond benyttes innen 5 år. Ingen av fondene er foreldet.

INVESTERINGSREGNSKAPET

Lier har en praksis på at budsjettene til investeringsprosjekter følger prosjektets faktiske gjennomføringstakt, hvor prosjektene blir gjort opp ved ferdigstilling. Dette gjør at prosjekter i investeringsoversikten (regnskapshefte) kan fremstå med vesentlig avvik i forhold til budsjett, uten at prosjektet derav har overdekning. Prosjekter som får forskyvning frem i tid fremstår i regnskapet med overskudd. I praksis blir ubrukte midler på prosjektet overført til kommende år slik at det foreligger midler når gjennomføringen skjer.

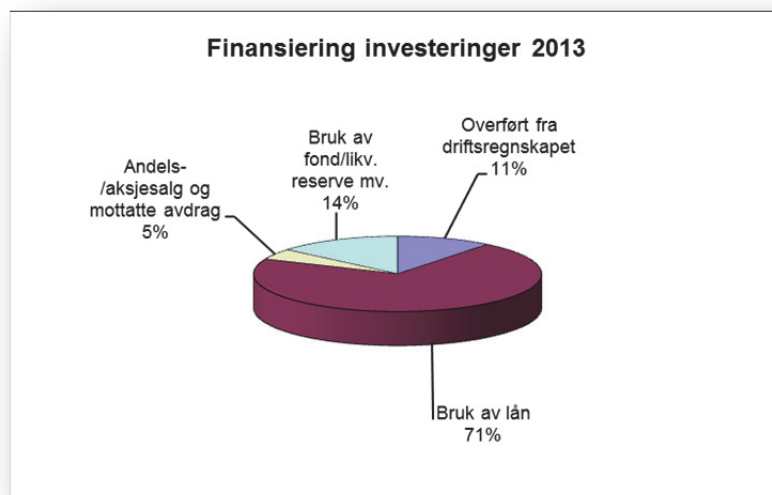
I forslaget til vedtak blir ubrukte midler, for prosjekter som ikke er avsluttet, bevilget opp på respektive prosjekt 2013.

Hovedtall fra regnskap 2013

1000 kr	Regnskap 2013	Bud. 2013 revidert	Bud. 2013 opprinnelig	Regnskap 2012
Utgifter	188 613	316 547	198 875	107 648
Inntekter	39 829	0	0	9 801
Finansieringstransaksjoner	66 780	28 428	26 700	61 074
Finansieringsbehov	215 564	344 975	225 575	158 921
Finansiering:				
Bruk av lån	152 434	314 461	175 061	108 642
Andels-/aksjesalg og mottatte avdrag	10 055	0	0	14 288
Overført fra driftsregnskapet	23 076	30 514	50 514	32 459
Bruk av fond/likv. reserve mv.	30 000	0	0	3 532
Sum finansiering	215 564	344 975	225 575	158 921
Udekket(-)/til disposisjon (+)	0	0	0	0

Udekket/til disposisjon i investeringsregnskapet er totalt mindre- og merforbruk på prosjekter hvor det har vært aktivitet i 2013. Forskjellen mellom hva som er planlagt brukt på investeringer (revidert budsjett) og hva som er faktisk brukt i ett år (regnskap) skyldes vanligvis tidsmessige forskyvninger av investeringsprosjektene. Dette gjelder også finansieringspostene. Underskudd/overskudd registreres normalt når et prosjekt er avsluttet.

Investeringsregnskapet posteres pr. prosjekt. Dette medfører at det gjennomføres fondsavsetninger hvis finansiering som salgsinntekter, refusjoner osv. overstiger årets utgift. Tilsvarende vil det bli brukt fra fond året etter for å finansiere utgiftene som forutsatt. Slike posteringer, sammen med tidsmessige forskyvninger, innebærer at det gjennomgående vil være høyere summer i regnskapet enn budsjettet på disse postene. Totalt mer-/mindreforbruk på prosjektene rapporteres underveis når dette avdekkes, eller ved prosjektets slutt.

Figuren viser hvordan investeringene i 2012 ble finansiert. Bruk av lånemidler er den største finansierings-kilden og dekker 71 % av behovet.

Investeringer

De største prosjektene har flg. status:

- Heiahallen er ferdigstilt og ble overlevert til kommunal drift i februar 2014
- Forprosjektet for nytt sykehjem legges fram for politisk behandling februar 2014 og planlegges ferdigstilt 2015.
- Arbeidet med ny Hegg skole er i rute. Skolen er planlagt ferdigstilt våren 2015 og skal være klar til skolestart august 2015.

Andre saker

Merverdiavgift fra investeringer og forskyvninger av investeringsbevilgninger

I 2. tertial ble det vedtatt å redusere budsjettet for refusjon for merverdiavgift fra investering med 20 mill. kr pga. lavere investeringstakt. Overføring til investering ble redusert tilsvarende. Sluttresultatet ble en merinntekt på 1,8 mill. kr i forhold til justert budsjett.

I 2012 og 2013 er overføring til investering redusert med totalt 41 mill. kr pga. lavere refusjon for merverdiavgift fra investering. Fra 2014 vil refusjon for merverdiavgift på investeringsprosjektene i sin helhet bli ført i investeringsregnskapet. Refusjon på ubrukte investeringsmidler vil da komme inn etter hvert som prosjektene gjennomføres.

I 2012 ble låneopptaket også redusert med 50 mill. kr. pga. lavere investeringstakt enn budsjettet la opp til. Dette gir en underdekning i forhold til de vedtatte investeringsprosjektene på 91 mill. kr. Dette er en teknisk underdekning hvor låneopptak og refusjoner er forskjøvet i tid.

Status for investeringsprosjektene i 2013:

Prosjekt	Bevilget tom 2013	Bevilgn. Ut over 2013	Sum bevilget	Brukt	Prognose	Utføres	Fullfgr. %	Hva som gjøres	Kommentarer
Bygg									
SD-anlegg	5 170	1 670	6 840	2 016	6 840	2012 - 2015	25	Installere sentral driftsstyring på bygge-	Konkurransegrunnlaget er forsøkt og er planlagt ferdig i løpet av 2013. Arbeidene må gjennomføres i skolens skoleferie og er planlagt i 2014.
ENØK-tiltak iht utredning	7 960	2 920	10 880	4 988	10 880	2011 - 2015	50	Diverse ENØK-tiltak på bygg	Planlegging av videre ENØK-tiltak er under utarbeidelse. Arbeidet videreføres i perioden 2013-2015.
Energiutbedring av større kommunale bygg	1 000	0	1 000	298	298	2 012	100	Energiutbedring av bygg over 1000 m2	Arbeidet er ferdig. Arbeidet har blitt billigere enn antatt.
Hegg skole	60 000	309 600	369 600	40 649	369 600	2013 - 2015	50	Ny Hegg skole	Totalentreprenør er kontrahert og skolen er planlagt ferdig medio 2015. Det vises for øving til månedssrapporter for prosjektet.
Oldevall skole, vent.anlegg	1 100		1 100	63		2013 - 2014	0	Nytt ventilasjonsanlegg	Skisserapport er utført. Diverse avklaringer pågår. Omfanget på arbeidet er høyere enn tidligere antatt. Finansiering må tas opp i HP 15 - 18
Heiahallen	39 590	10 000	49 590	36 665	46 290	2012 - 2013	95	Bygging av ny idrettshall for Heia skole	Prosjektet har søkt om 10 mill kr i tilskudd. Dette er syngliggjort som bevilgning ut over 2013. Hallen er planlagt overlevert i slutten av februar 2014. Det vises for øving til månedssrapport for prosjektet.
Lierne sykeheim, opprustning av utområde	2 800		2 800	2 601	2 800	2011 - 2012	100	Opprustning av utområde	Arbeidet er fullført
Lierne sykeheim, renovering fasader	11 100		11 100	539	11 100	2 013	5	Renovering av fasader og balkonger, samt energireducerende tiltak	Diverse avklaringer pågår.
Nytt sykeheim	98 560	295 440	394 000	28 611	394 000	2010 - 2015	30	Bygge nytt sykeheim til erstatning for Frognersykeheim. Flytting av eks rehab-avdeling fra Lierne. Flytting av kommunens dagsenter for demensomsorg og rehab.lager.	Vedtatt ramme på 394 mill. kr. eksklusiv hentat, velferdsteknologi og bygningsvern. Det vises for øving til månedssrapporter for prosjektet.
Opprustning av utområde på Hemmummarka skole og barnehage	1 000	1 500	2 500	2 011	2 500	2013 - 2014	80	Opprustning av utområde	Største del av prosjektet er gjennomført. Resterende blir gjennomført i løpet av 2014.
Heia skole, ekstratiltak ifbm brann	2 000		2 000	1 510	2 000	2 013	75	Oppgradering ifbm genopbygging etter brann	Noen tiltak ikke slutført. Forsikringsaken og fordeling ikke slutført. Avsluttes 2014.
Avfall									
Sylling fylleplass	2 500		2 500	1 049	4 000	2012 - 2013	25	Etablering av et naturbasert rensesystem	Det er bevilget 1,5 mill kr i HP 14 - 17. Anlegget er påbegynt og ferdigstilles høsten 2014
Vann og avløp									
Sanering Lierbyen	62 150		62 150	62 226	62 150	2010 - 2013	100	Saneringen innebærer oppgradering av kommunale vann- og avløpsledninger	Arbeidet i Lierbyen er ferdig og anlegget er overført. Høsten pumpesetjastjon havarete i september 2013. Administrasjonen har ikke lykkes i å komme fram til forlik med de aktuelle entreprenører og det ser ut til at forliket kan ende i retten. Det er laget en midlertidig pumpesetjastjon og denne har fungert godt og er forholdsvis robust. Det må gjennomføres ny anbudskonkurranse i forbindelse med genopbyggingen av pumpesetjastjon. Prosjektkostnader må sees i sammenheng med prosjekt 9311.
Espeidområdet	6 100		6 100	0	6 100	2 013	0	Sanering av kommunale vann- og avløpsledninger	Ikke påbegynt
Tronstad, rensesanlegg og sanering	8 466		8 466	1 175	8 466	2013 - 2014	10	Nytt rensesanlegg og sanering av ledningsnett	Prosjektering pågår.
Sanering Reistadlia	13 530	35 920	49 450	1 549	49 450	2013 - 2015	15	Sanering av kommunale vann- og avløpsledninger	Prosjektering ferdig. Legges ut på konkurranse i februar 2014.
Oppgradering Lines kloakkrensanlegg	16 020	5 990	22 010	4 713	22 000	2 014	20	Renovering og oppgradering av arbeidsforhold	Prosjektering starter opp våren 2014
Sylling rensesanlegg, oppgradering	8 600		8 600	2 329	8 600	2013 - 2014	20	Ny etterpølsningsløsning og oppgradering av rensesanlegget	Tilbudsinnlevering er i mars 2014. Oppstart anlegg blir i april 2014.
Sjåstad rensesanlegg, oppgradering	6 880		6 880	0	6 880	2013 - 2014	20	Oppgradering av rensesanlegg	Tilbudsinnlevering er i mars 2014. Oppstart anlegg blir i april 2014.
Vannledning Sylling - Tronstad	7 500		7 500	306	9 000	2013 - 2014	10	Styrke vannforsyningen i Gumenndveien	Prosjektering pågår. Det er bevilget 1,5 mill kr i HP 14 - 17
Lierbroa / Husebysletta	1 560	10 350	11 910	0	11 460	2013 - 2014	10	Tilflytning av nye abonnenter.	Prosjektering pågår. Kostnader så langt inngår i sanering Reistadlia.
Vei / trafikkikkerhet									
Ekstervetveien – Utbedring	3 000		3 000	3 344	3 300	2009 - 2012	100	Utbedring av veien - sprengning og opparbeidelse av parkeringsplasser. Nytt bokkelepp og ferst.	Arbeidene er ferdig. Overskrivelse vil bli finansiert med midler fra prosjekt Åmoetveien.
Utbedring Åmoetveien	7 099		7 099	6 757	6 570	2007 - 2012	100	Oppgradering og forsterkning	Arbeidet er ferdig. Overskudd overføres til prosj. 9233, Ekstervetveien.
Veiomgang Kjeller	1 700		1 700	1 972	1 700	2 013	100	Ombygging av veinett og stenging av 2 utkjørster mot FV	Ferdig bygget. Oppmåling av vegrum gjenstår.
Utbedring S Eggeveit og Baneveien	4 350	3 750	8 100	3 546	8 100	2011 - 2016	30	Oppgradering og forsterkning	Strækningen Egge gård til Ø. Egge (1000 m) er utført.
Gatebruksplan Lierbyen	4 000		4 000	187	4 000	2011 - 2013	100	Ny gateutforming i Lierbyen	Arbeidet er utført, men foreløpig inngår kostnadene i VA-prosjektet. Kostnadene blir overført ved endelig avregning.
Jensvollveien, søking av undergang	2 000	1 000	3 000	196	3 000	2013 - 2014	0	Senking av undergang under E-18	Prosjektering er klar. Det fysiske arbeidet starter i uke 9/2014.
Gml. Jensvollveit / aukstet Stoppet	820		820	756	820	2 013	85	Ny aukstet til Stoppet skole	Snuplass på østenden gjenstår.

LIKVIDITET

Likviditet er et mål for kommunens evne til å møte utbetalinger. Minstekravet er at kommunen til en hver tid skal kunne betale sine forpliktelser ved forfall.

Kommunestyret har ansvar for å sikre at kommunen har så god likviditet at de løpende forpliktelser kan dekkes. Likviditetssituasjonen rapporteres til politisk nivå i forbindelse med tertial- og årsrapporteringen samt i forbindelse med budsjettarbeidet.

Likviditetsanalyse	Anbefaling	2013	2012	2011	2010	2009
Likviditetsgrad 1: OML/KG	>2	1,8	1,8	2,1	2,2	2,0
Likviditetsgrad 2: (Likvider + KF)/KG		1,3	1,2	1,5	1,6	1,4
Likviditetsgrad 3: Likvider/KG	>1	0,9	0,8	1,1	1,1	1,0
Likvider i forhold til driftsinntektene		12,7 %	10,2 %	14,4 %	15,0 %	16,2 %

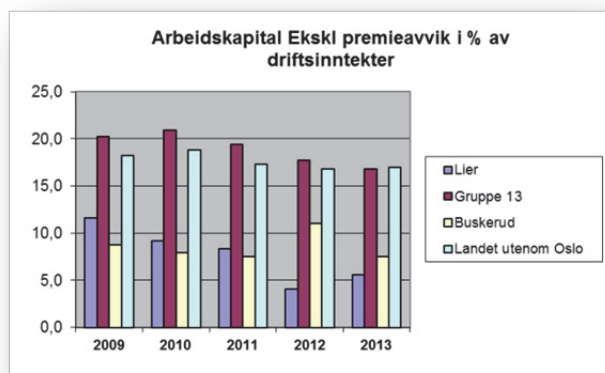
Fra 2010 hadde likviditetstallene en synkende trend. I 2013 stabiliserte tallene seg på 2012 nivå, rett i underkant av anbefalt nivå. Likvide midler i forhold til driftsinntektene økte med 2,5 %.

Likviditeten påvirkes av premieavviket for pensjonsforpliktelsene, hvor kommunen betaler mer enn det som regnskapsføres. Ved utgangen av 2013 har kommunen betalt inn 85,9 mill. kr som ikke er regnskapsført (skal regnskapsføres over 10-15 års periode). Denne summen er finansiert ved å «låne» likvide midler fra fondsavsetninger og ubrukte lånemidler. Når de likvide midlene blir mindre, skaper dette press på likviditeten. I 2013 er premieavviket redusert med 26 mill. kr, og har vært et positivt bidrag til likviditeten.

Det viktigste styrbare enkeltforholdet som påvirker den daglige likviditet er tidspunktet for låneopptak til finansiering av investeringsprosjekter. I 2013 ble låneopptaket gjort i februar. Når forskyvning av låneopptak ikke lenger gir handlingsrom, må andre tiltak som styrker likviditeten iverksettes. I de kommende årene er det planlagt større låneopptak og dette kan bedre likviditeten noe.

Kommunestyret må sikre likviditeten. Lier har de siste årene hatt en kassakreditt på 100 mill. kr. Kassakreditten har ikke vært benyttet i 2013. Det er allikevel et behov for å ha en sikring hvis det i en kortere periode skulle være negativ likviditet. Kassakreditten må vedtas årlig, og rådmannen foreslår i årsrapporten at kassakreditten på 100 mill. kr videreføres.

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen (omløpsmidler ekskl. premieavvik minus kortsiktig gjeld) skal dekke kommunens daglige pengebehov. Dette er den faktoren som sterkest påvirker likviditetsutviklingen. Arbeidskapitalen har en synkende trend men stabiliserte seg i 2013.

FOND

Fondsmidlene er penger kommunen har reservert for fremtidige formål. Utviklingen bestemmes av hvor mye som avsettes og hvor mye som brukes til årets drifts- og investeringsformål.

Tabellen under viser hovedtallene for fondene:

1000 kr	Beholdning 2012	Avsetning 2013	Bruk 2013	Beholdning 2013	Endring netto kr
Disposisjonsfond	30 232	21 661	6 500	45 393	15 161
Ubundne investeringsfond	2 797	1 920	0	4 717	1 920
Bundne driftsfond	23 443	6 121	2 925	26 640	3 196
Bundne investeringsfond	27 917	7 433	30 000	5 350	-22 567
Sum	67 217	37 135	39 425	82 100	-2 290

Avsetninger til fond

Virksomhet/område	Til bundet fond	Til disp.fond	Begrunnelse
Felles grunnskole	158 086		Læringsledelse
Psykisk helse	418 373		Helhetlig tilbud
Sosialtjenesten	442 981		Boligtilskudd Husbanken
Frogner sykehjem	50 000		Aktiv omsorg
Landbruksforvaltningen	130 917		Vertskommunetilskudd
Planseksjonen	4 694 123		Tilskudd vedr. tilsyn små avløpsanlegg
Sektor samfunn	103 813		Frisklivssentral
Sektor samfunn		2 634 186	Plansamarbeid Fjordbyen
Fellesområdet	122 998		Vann- og avløp
Fellesposter ansvar 700		19 027 173	I henhold til budsjettvedtak
Sum	6 121 291	21 661 360	
Herav disposisjon i regnskapet	6 121 291	0	
Disponeringer med utg.pkt. i budsjett	0	21 661 360	
Totalt regnskapsført	6 121 291	21 661 360	

Overføringer til bundet driftsfond er ubrukte midler fra overføringer kommunen har mottatt til et bestemt formål.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet utgjør ved utgangen av 2013 45,4 mill. kr.

Utgående balanse	45 393
<i>Herav</i>	
Over/underskuddsfond (just 2013)	9 345
Andre bindinger	4 581
Generelt disposisjonsfond	31 467

9,4 mill. kr av disposisjonsfondet er bundet til over-/underskuddsordningen (justert for endring i over- og underskuddsordningen i 2013). Justert for andre bindinger utgjør disposisjonsfond uten forpliktelser 31,5 mill. kr.

I handlingsprogrammet er det en målsetning om å bygge opp disposisjonsfondet slik at det utgjør 3 % av driftsinntektene. Med denne målsetningen, og driftsinntektene i 2013, burde det generelle fondet vært på ca. 46 mill. kr.

Det positive er at disposisjonsfondet vokser, og kommunen nærmer seg.

ANDRE EGENKAPITALKONTI

1000 kr	Beholdning 2012	Beholdning 2013	Endring netto kr
Regnskap smessig mindreforbruk	8 966	0	-8 966
<i>Herav:</i>			
<i>Regnskapsoverskudd</i>	<i>8 966</i>	<i>0</i>	<i>-8 966</i>
Regnskap smessig merforbruk	0	0	0
<i>Herav:</i>			
<i>Tidl. års regnskapsunderskudd</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Udisponert i inv.regnskap	0	0	0
Udekket i inv.regnskap	0	0	0
Endringer i regnskapsprinsipp	2 633	2 633	0

Vedlegg 1 Kjønnsbalanse

Rapportering i henhold til Likestillingsloven, Diskrimineringsloven og tilgjengelighetsloven.

Tabellene viser personer og årsverk hvor det foreligger en ansettelsesavtale på uttrekksdagspunktet. Ledige stillinger er ikke med i tallmaterialet.

	Antall personer			Antall årsverk			Kjønnsford. Ant		Kjønnsford. Årsv		
	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	kvinner	Menn	Totalt
Totalt 2013	1223	341	1 564	918,1	278,1	1 196,2	78,2 %	21,8 %	76,8 %	23,2 %	
Totalt 2012	1210	352	1 562	923,9	288,2	1 212,1	77,5 %	22,5 %	76,2 %	23,8 %	
Totalt 2011	1196	340	1 536	911,3	273,4	1 184,7	77,9 %	22,1 %	76,9 %	23,1 %	

Kjønnsfordeling totalt

	Antall personer			Antall årsverk			Kjønnsford. Ant.		Kjønnsford. Årsv		
	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	kvinner	Menn	Totalt
Fast ansatte	1157	316	1 473	868,8	260,4	1 129,2	78,5 %	21,5 %	76,9 %	23,1 %	
Vikarer	66	25	91	49,3	17,7	67,0	72,5 %	27,5 %	73,6 %	26,4 %	
Totalt	1223	341	1 564	918,1	278,1	1 196,2	78,2 %	21,8 %	76,8 %	23,2 %	

De kommende tabellene gjelder fast ansatte

Diff lønn i menns favør er hvor mye høyere/lavere menns gjennomsnittslønn er i forhold til kvinner

Tallet er basert på lønnsnivå pr. person og følgende formel: (menns gj.snitt.lønn - kvinners gj.snitt.lønn)/menns gj.snitt.lønn

Total stillingsstørrelse

	2013						2012			2011		
	Antall personer			Andel			Andel			Andel		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
<35%	133	43	176	11,5 %	13,6 %	11,9 %	12,2 %	13,4 %	12,4 %	11,9 %	14,3 %	12,4 %
36-49%	37	7	44	3,2 %	2,2 %	3,0 %	4,0 %	2,1 %	3,6 %	4,3 %	3,2 %	4,1 %
50-75%	256	29	285	22,1 %	9,2 %	19,3 %	20,6 %	10,9 %	18,4 %	22,6 %	9,2 %	19,7 %
76-99%	229	18	247	19,8 %	5,7 %	16,8 %	21,3 %	7,3 %	18,2 %	19,1 %	9,8 %	17,1 %
100%	502	219	721	43,4 %	69,3 %	48,9 %	41,9 %	66,3 %	47,4 %	42,1 %	63,5 %	46,8 %
Totalt	1157	316	1473	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kjønnsfordeling og lønnsforskjell - Ledernivå

	2013						2012			2011		
	Antall personer			Kjønnsfordeling			Kjønnsfordeling			Kjønnsfordeling		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Diff lønn i menns favør	Kvinner	Menn	Diff lønn i menns favør	Kvinner	Menn	Diff lønn i menns favør
Toppleder	2	3	5	40 %	60 %	7,69 %	40 %	60 %	7,64 %	40 %	60 %	7,64 %
Virksomhetsleder	32	13	45	71 %	29 %	1,03 %	70 %	30 %	0,99 %	70 %	30 %	1,03 %
Totalt	34	16	50	68 %	32 %	5,40 %	67 %	33 %	5,37 %	67 %	33 %	5,16 %

Kjønnsfordeling og lønnsforskjell - tjenesteområder (ekskl. ledere)

2013										2012				2011			
Tjenesteområde	Antall			Årsverk			Andel årsverk		Diff lønn i menns favor	Andel årsverk		Diff lønn i menns favor	Andel årsverk		Diff lønn i menns favor		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn		Kvinner	Menn			
Grunnskole	360	81	441	312,5	74,8	387,3	80,7 %	19,3 %	4,9 %	79,9 %	20,1 %	7,5 %	80,4 %	19,6 %	7,3 %		
Barnehage	62	3	65	51,0	3,0	54,0	94,4 %	5,6 %	-16,0 %	94,2 %	5,8 %	-15,4 %	93,8 %	6,2 %	-14,6 %		
Omsorg	510	81	591	324,9	47,0	371,9	87,4 %	12,6 %	-5,6 %	86,7 %	13,3 %	-7,0 %	88,5 %	11,5 %	-7,8 %		
Helse- og sosialtjenester	68	20	88	57,7	14,9	72,6	79,4 %	20,6 %	11,0 %	79,1 %	20,9 %	7,7 %	81,9 %	18,1 %	11,5 %		
Infrastruktur - Bygg, VA, Vei	44	72	116	37,0	67,0	104,1	35,6 %	64,4 %	9,5 %	34,3 %	65,7 %	8,2 %	34,2 %	65,8 %	8,9 %		
Kultur	34	17	51	21,1	11,2	32,4	65,3 %	34,7 %	-6,3 %	63,9 %	36,1 %	-6,7 %	63,7 %	36,3 %	-5,6 %		
Plan/Samfunn	15	19	34	13,5	18,1	31,6	42,6 %	57,4 %	7,4 %	38,7 %	61,3 %	7,1 %	39,3 %	60,7 %	8,6 %		
Fellestjenester, ledelse og poli	48	13	61	42,0	12,8	54,8	76,6 %	23,4 %	5,8 %	73,2 %	26,8 %	5,2 %	79,7 %	20,3 %	5,7 %		
Totalsum*	1 141	306	1 447	859,6	249,0	1 108,6	77,5 %	22,5 %	3,9 %	76,6 %	23,4 %	3,7 %	77,6 %	22,4 %	4,4 %		

* Personer som arbeider i flere tjenesteområder medfører at antallet personer i denne tabellen er høyere enn kommunens totaltall.

Kjønnsfordeling og lønnsforskjell - utdanningsnivå (ekskl. ledere)

2013															2012	2011
	Antall personer			Årsverk			Kjønnsfordeling av		Andel av fordelt på kjønn			Diff lønn i menns favør	Diff lønn i menns favør	Diff lønn i menns favør		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Totalt					
ufaglært	324	108	432	217,4	84,7	302,1	72 %	28 %	28 %	38 %	30 %	3,1 %	3,1 %	1,8 %		
faglært	298	37	335	225,5	33,4	258,9	87 %	13 %	29 %	15 %	26 %	6,1 %	5,5 %	6,1 %		
høgskole int. 3 år	202	43	245	165,2	35,7	200,8	82 %	18 %	21 %	16 %	20 %	4,8 %	3,6 %	4,5 %		
universitet/hs over 3 år	209	74	283	182,3	67,5	249,8	73 %	27 %	23 %	31 %	25 %	2,4 %	3,3 %	3,0 %		
annet*	91	38	129	69,2	27,7	96,9										
Totalt	1 124	300	1 424	859,6	249,0	1 108,6	78 %	22 %	100 %	100 %	100 %	3,9 %	3,7 %	4,4 %		

* Personer med utdanning som ikke passer i gruppene, eller som ikke har fått registrert utdanningskode ved uttrekksdagspunkt

Kjønnsfordeling - Fravær pga. barns sykdom

	2013		2012		2011	
	Dagsv	Fravær%	Dagsv	Fravær%	Dagsv	Fravær%
Menn	149	0,20 %	183	0,26 %	174	0,25 %
Kvinner	701	0,29 %	682	0,29 %	750	0,31 %
Totalt	849	0,27 %	865	0,28 %	924	0,30 %

Vedlegg 2: Status for tjenesteområdenes fokusområder og mål

Mål og tiltaksplan Samfunn

Tabellen viser mål og tiltak på samfunnsområdet som gjelder hele kommuneorganisasjonen.

Miljøkommunen Lier Mål: • Effekten av miljøtiltak skal måles, dokumenteres og rapporteres Tiltak: • Lier kommune bruker rapporteringsmodulen i Miljøfyrtårn som verktøy for å måle miljøinnsatsen i kommunens tjensteproduksjon	Status I rute. Miljørapport for Lier kommunes virksomheter lagt frem for miljøutvalget. Rapporteringssystemet videreutvikles.
Klima og energi Mål: • Redusere utslipp av klimagasser fra stasjonære og mobile kilder i egen virksomhet • Stimulere innbyggere og næringsliv til energi- og klimainnsats Tiltak: • Implementere mobilitets- og kjøretøystrategi i kommunens organisasjon • Implementering av BREEAM som kvalitets- og styringsverktøy på nye Hegg skole og nytt sykehjem • Klima- og energiforum/partnerskap med næringslivet om utvikling av energi- og klimaeffektive tjenester og produkter	Status I rute. Startet opp. Tiltakene igangsatt. Bruk av BREEAM testes ut og vil bli evaluert når prosjektene er ferdige. Spørsmålet er tatt opp med Lier næringslivsforening og Drammen næringslivsforening (i samarbeid med Drammen kommune). Foreningene er positive.

Bedre folkehelse	Status
Mål: - Lier kommune skal legge til rette for flere leveår med god helse i befolkningen og å redusere sosiale helseforskjeller. Tiltak: - Konsekvenser for folkehelsa skal vurderes i kommunale planer og beslutningsprosesser - Kommunen skal invitere frivillige organisasjoner og kommersielle aktører til samarbeid om å fremme folkehelsa - Kommunen skal etablere en frisklivssentral som gir hjelp til å komme i gang med mer fysisk aktivitet, et sunnere kosthold, røykeslutt og/eller redusert alkoholkonsum - Kommunen skal ha særlig fokus på de viktigste faktorene for folkehelsa: oppvekst, utdanning og arbeid	I rute. Folkehelsemelding er lagt frem, frisklivssentral er etablert fra februar 2014. Kommunen har gjennomført arrangementer i samarbeid med private aktører, bl.a. på Lierdagene, utarbeidet handlingsplan mot vold i nære relasjoner og igangsatt et prosjekt med fokus på fysisk aktivitet og sunne matvaner på to skoler og tre barnehager. Kommunen publiserer informasjon om folkehelse på sine hjemmesider http://www.lier.kommune.no/no/Tjenesteomrader-/Helse/

Åpen, verdidrevet og samfunnsansvarlig kommuneorganisasjon	Status
Mål: • Etablert en etisk standard for kommunens virkeområder. • Sikret åpenhet og tilgjengelighet knyttet til ivaretagelsen av kommunens samfunnsmandat, tjenestetilbud og regelforvaltning. Tiltak: • Videreføre refleksjon i kommuneorganisasjonen og folkevalgte organer basert på etikkplakaten og de etiske retningslinjene. • Bidra aktivt til utarbeidelsen av en antikorrupsjonshåndbok for kommunesektoren gjennom medlemskapet i Transparency International Norge og prosjektdeltakelse. • Videreutvikle og benytte tilgjengelige formidlingskanaler som sosiale media, hjemmesider og direkte dialog med innbyggere og næringsdrivende for å forsterke innsikt i – og åpenhet rundt – forvaltningen.	I rute. Ivaretas bl.a. gjennom deltakelse i nettverk for kommunesektoren i regi av KS. I rute. Ivaretas ved løpende arbeid.

Mål og tiltaksplan Skole

Lesing Mål • Lierskolen skal legge til rette for at elevene blir gode funksjonelle lesere • Alle skolene skal skåre over landsgjennomsnittet på nasjonale prøver i lesing for 5., 8., og 9.trinn. • Gjennomsnittet for Lier kommune skal være på nivå med de 3 beste kommunene i Buskerud og i kommunegruppe 13. Tiltak: • Kompetanseheving for bl.a. lesespesialister og nytilsatte lærere • Lesenettverk for lesespesialister • Systematisk oppfølging av resultatene på nasjonale prøver i lesing	Status I rute På 5. trinn skårer 6 av 9 skoler på eller over nasjonalt snitt. Lier er blant de tre beste kommunene i fylket og i kommunegruppe 13. På 8.trinn skårer 2 av 4 skoler på eller over nasjonalt snitt. Totalt i Lier skårer vi på landsgjennomsnitt, men er ikke blant de tre beste i kommunegruppe 13. På 9.trinn skårer alle skolene på eller over nasjonalt snitt. Totalt i Lier skårer vi 0.1 poeng over landsgjennomsnitt, men er ikke blant de tre beste i kommunegruppe 13.
Fysisk aktivitet Mål • Lierskolen skal tilby alle barn daglig fysisk aktivitet Tiltak • Kroppsøvingstimer • Tilbud i SFO • Ulike aktiviteter i løpet av skoledagen • Timeplanfestet fysisk aktivitet på 5.-7.trinn • Delta i «Aktiv på skolevei»	Status I rute Alle skolene følger opp satsingen for økt fysisk aktivitet med ulike tiltak og kampanjer. 70 % av elevene svarer at de er helt eller delvis enig i utsagnet: Skolen min er flink til å legge til rette for at vi skal få bevege oss i skoletiden 80 % av elevene svarer at de er enig eller delvis enig om at de i fysisk aktive en time hver dag. Sylling og Oddevall har startet opp prøveprosjektet «Aktive og sunne liunger»

Digitale ferdigheter Mål: • Elevene i lierskolen praktiserer godt nettvett og bruker digitale verktøy hensiktsmessig for å øke læringsutbyttet. Tiltak: • Viderefører digital handlingsplan og nettverk for systemansvarlige • Videreutvikling av oneNote prosjektene	Status I rute Det er gjennomført nasjonal kartleggingsprøve i digitale ferdigheter på 4. trinn. Prøvene tar for seg områdene digital informasjon, kommunikasjon, dømmekraft og produksjon. Det er utarbeidet en nasjonal bekymringsgrense på 35 poeng der 55 er maksimalt oppnåelig. 85 % av elevene i Lier skårer på eller over bekymringsgrense. Skolene følger opp sine resultater.
Klasseledelse Mål • Lærerne i lierskolen skal være faglig kvalifiserte, ha gode relasjoner og høye forventninger til sine elever. • Elevene i lierskolen skal øke læringsutbyttet ved at de gis tydelige læringsmål og spesifikk vurdering i et trygt og læringsfremmede miljø. Tiltak • Videreføre arbeid med klasseledelse og skolevandring • Deltagelse i kvalitetsarbeid « Vurdering for læring», i regi av kunnskapsdepartementet.	Status I rute I elevundersøkelsen (5.-10. trinn) svarer 84 % av elevene at de opplever at lærerne bryr seg om dem. Og 87 % av elevene svarer at de opplever at lærerne har tro på at de kan gjøre det bra på skolen I elevundersøkelsen svarer 77 % av elevene at lærerne forklarer målene slik at de forstår dem. (Flere resultater fra elevundersøkelsen kommer i tilstandsrapporten for lierskolen.) Satsingen på vurdering for læring videreføres. Det er engasjert en felles prosjektleder i 50 % stilling- Lier er vertskommune. Arbeidet ute på skolene vil videreføres.
Ungdomstrinnet Mål • Elevene på ungdomstrinnet skal møte en skolehverdag som gir økt mestring. Tiltak • Innføring av valgfag • Innføring av Ny GIV • Fokus på vurdering for læring • Fokus på klasseledelse	Status I rute Ny Giv ble avsluttet som prosjekt fra 31.12 og er nå over i drift.

Samfunns mål Mål • Bevisstgjøre elever, lærere og foreldre gjennom økt fokus på miljø og helse. Tiltak • Alle barneskoler blir “Regnmakerskoler”. • Delta i “Aktiv på skolevei”. • Følge opp “Miljøfyrtårnsertifiseringen”.	Status Ikke i rute. Alle skolene har stort fokus på miljø og helse. To av skolene er i slutfasen for å bli miljøfyrtårnsertifisert.
Skoleeier Mål: • Lier kommune skal bli en mer aktiv skoleeier og bidra til kvalitetsutvikling. Målet er bedre styring fra skoleeier for å bidra til økt læringsutbytte. Tiltak: • Barnetrinnet skal delta i en «pilot» for kvalitetsutvikling av styringsdialogen fra kommunestyret til klasserommet.	Status I rute Læringsledelse er i rute gjennom felles skolering av politikere, tillitsvalgte og skolenes plangrupper. Satsingen videreføres ut 2014.

Mål og tiltaksplan Barnehage

Refleksjon, dokumentasjon og vurdering for kvalitetsutvikling Mål: • Den enkelte barnehage er en lærende organisasjon. Tiltak: • Den enkelte barnehage har verktøy og rutiner for systematisk vurdering og refleksjon. 4 barnehager deltar i barnehagevandring.	Status I rute Barnehagevandring er prøvd ut og evaluert. Innføres i alle de kommunale barnehagene i 2014.
Tidlig innsats med vekt på språk og sosial kompetanse Mål: • Hver enkelt barnehage har kompetanse til å sette inn nødvendige tiltak for barn og familier med behov for hjelp og støtte. Tiltak: • Fortsette kompetanseheving innen språk og adferd. • Barnehagepersonale som kommer i kontakt med risikoutsatte barn, skal få økt kompetanse om tverrfaglig samarbeid. • Heve kompetansen av ansatte for tidlig å kunne se og hjelpe barn som lever med psykisk syke og/eller rusavhengige foreldre. Kompetanseheving i regi av Borgestadklinikken.	Status I rute Kompetanseheving og veiledning videreføres på tema språk og adferd til barnehagene. «Barn i rusfamilier – tidlig intervensjon» fortsetter. Telemarksforskning har gjennomført følgeforskning på vårt arbeid. Rapporten legges frem politisk når den foreligger.
Pedagogisk ledelse Mål: • Alle pedagogiske ledere har kompetanse på hva som er viktig for god ledelse av en avdeling Tiltak: • Utvikling av pedagogiske ledelse gjennom kurs og fagdager.	Status I rute. Kompetanseplanen rulleres årlig Barnehagene i Lier har i 2013 hatt fokus på den inkluderende barnehage der målsettingen er å gi et likeverdig tilbud for alle barn. «<i>Tar barnehagen hensyn til at barn er ulike?</i>» er en plakat utarbeidet av spesialpedagogene i samspill med styrerne. Plakaten er et hjelpemiddel for pedagogene og informasjon til foresatte.

Mål og tiltaksplan Omsorg

Hjemmetjenestene	Status
Mål: • Ha redusert innleggelser i spesialisthelsetjenesten med 15 % • Ha ivaretatt alle utskrivningsklare pasienter som har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester i hjemmet • Brukertilfredshet over landsgjennomsnittet Tiltak: • Tilstrekkelig og riktig fagkompetanse og tjenester for å kunne ivareta nye og endrede behov for kommunale helse- og omsorgstjenester • Forebygging i alle ledd – med særlig fokus på ernæring • Videreutvikle ambulant team i samarbeid med Rehabiliteringsvirksomheten • Oversikt over utskrivningsklare pasienter fra Vestre Viken HF • Kontroll over kommunens medfinansiering av spesialisthelsetjenesten • Utprøving av bruk av velferdsteknologi	Målet er ikke nådd – i stedet for en reduksjon har det vært en økning i innleggelser. Årsaken er i hovedsak at mange av brukerne er dårlige. Det er høy oppmerksomhet mot å trygge hjemmetjenesten på deres vurderinger i samarbeid med lege. I 2013 er det 10 døgn, utskrivningsklare pasienter har måtte være på sykehuset. Brukerundersøkelser er gjennomført, og alt i alt er brukere og pårørende godt fornøyd med tjenestene. Snitt på 5 og det er likt med landet forøvrig. Våre medarbeidere har god kompetanse og denne bygges videre i samarbeid med sykehus i omegnskommunene. Status og hva som skal ha oppmerksomhet i 2013 er orientert om, i melding 13 til tjenesteutvalgets møte i februar. Hjemmetjenesten og rehabiliteringsvirksomheten samarbeider om hverdagsrehabilitering. Månedlig oversikt legges frem for tjenesteutvalget til orientering.

Rehabiliteringsvirksomheten Mål: • Ha redusert innleggelser i spesialisthelsetjenesten med 15 % • Ha ivarettatt alle utskrivningsklare pasienter med behov for kommunal rehabilitering • Brukertilfredshet over landsgjennomsnittet. Tiltak: • Forebyggende tiltak i form av veiledning/opptrening/rehabilitering og tilrettelegging i barnehage/skole/hjem • Videreutvikle ambulant team i samarbeid med hjemmetjenesten • Samordning av tjenestene fra kommunale fysioterapeuter og de fysioterapeutene kommunen har driftsavtale med	Status Ikke nådd. Målet var 17 innleggelser, men tallet ble 22. Årsak: samhandlingsreformen: Mottar sykere brukere enn tidligere som genererer en del re-innleggelser. Klarer å ta inn fra sykehuset dem som anbefales til rehabilitering. Mål nådd! Snitt på 5,3 som er 0,2 over landsgjennomsnittet. Hjemmetjenesten og rehabiliteringsvirksomheten samarbeider om hverdagsrehabilitering. Det gjennomføres jevnlig møter med representanter for de privatpraktiserende fysioterapeuter.
Habiliteringsvirksomheten <u>Mål:</u> • Ha gitt et helhetlig og fleksibelt tjenestetilbud i tett samarbeid med familie/nettverk, slik at brukerne/pårørende er mer fornøyd enn landsgjennomsnittet • Ha bidratt til bedre helse for sosialt utsatte grupper gjennom å bringe videre arbeidet i prosjekt Frisk Fritid inn i det øvrige folkehelsearbeidet i kommunen	Status • Ikke gjennomført, da ny brukerundersøkelse for målgruppa er under utarbeidelse • Prosjekt Frisk Fritid er godt implementert i egen virksomhet og en av våre idrettspedagoger er i tett samarbeid med folkehelsekoordinatoren. Det ble søkt om ytterligere midler fra Helsedirektoratet, men fikk dessverre avslag. Deltar likevel i Frisklivssentralen. • En av idrettspedagogene har tett samarbeid med vår nye fagkoordinator- dette skal gi et ekstra løft innad på Eikenga når det gjelder aktivitet. • Nettverk Fritid barn og unge er en etablert gruppe hvor vår idrettspedagog deltar. Den andre idrettspedagogen

• Ha bedret samhandlingen med de øvrige hjelpetjenestene for barn og unge <u>Tiltak:</u> • Sikre bolig og arbeid/aktivitet for brukerne • Bidra til utvikling av Friluftscamp Eiksetra	skal også delta i dette nettverket fra 2014 • Bedret samhandling er en kontinuerlig prosess • Midler til bemanning i nye boliger er sikret fra 2016 i gjeldende HP. Arbeid/aktivitetstilbudet er forhåpentlig styrket ved fusjonering av arbeidssentret med Lier ASVO AS • Tilbudet er endret fra hver 3.helg til hver 4.helg, dette er begrunnet i å styrke det faglige innholdet på tilbudet.
Psykisk helse <u>Mål:</u> • Ha gitt tjenester slik at brukers egne ressurser ivaretas og videreutvikles med brukertilfredshet over landsgjennomsnittet • Forebygge og lindre psykiske lidelser for unge 18-25 år <u>Tiltak:</u> • Prosjekt med helseforetaket og Mental Helse om en enhetlig helsetjeneste	Status • Delvis nådd. God utvikling i tjenester ift målet. I brukerundersøkelsen ligger vi 0,1 % under landsgjennomsnittet. Høst 2013 startet virksomheten en prosess med innføring av metode Klient Orientert Resultatstyring (KOR), for å kunne evaluere tjenesten sammen med brukerne • Virksomheten samarbeider med helsetjenesten, barneverntjenesten og NAV om tilbud til de unge. Målet er delvis nådd med økt satsning på denne gruppen. Målet bør videreføres i 2014 • Prosjektet «En helhetlig helsetjeneste» i samarbeid med DPS har vært stilt i bero pga. stor omorganisering av DPS samt manglende prosjektleder. I 2013 ble det innvilget prosjektmidler, og 50 % prosjektkoordinator ansatt. Prosjektet kom i gang igjen ca. oktober 2013.

• Dreie og styrke innsats mot unge mellom 18-25 år. • Ta i bruk FACT-metoden i samarbeid helseforetaket og Drammen kommune	• Delvis nådd. Økt satsning på denne gruppen, jfr. ovennevnte. Målet bør videreføres i 2014 • Arbeidet er startet opp med en 60 % stilling fra virksomheten. Modellen er et rent samhandlingsteam (etter Bærumsmodellen), uten troskap til FACT som metode.
Bofellesskapene for funksjonshemmede <u>Mål:</u> • Ha gitt et helhetlig og fleksibelt tjenestetilbud i tett samarbeid med familie/nettverk, slik at brukerne/pårørende er mer fornøyd enn landsgjennomsnittet • Ha bidratt til å gi et tilrettelagt arbeids-/aktivitetstilbud uavhengig av funksjonsnivå, til de som faller utenfor ordinære arbeidsmarkedet. <u>Tiltak:</u> • Bidra til å gjennomføre fusjonen mellom arbeidssenteret og Lier ASVO AS • I samarbeid med andre virksomheter ta i bruk velferdsteknologi	Status • Brukerundersøkelse gjennomført, hvor resultat var likt landssnittet for det ene bofellesskapet og litt under landsnittet for det andre • Jevnlige møter mellom pårørende, brukere ledelse og ansatte • Det har blitt jobbet godt med og med stor grad av fleksibilitet på arbeidssenteret for å få gitt tjenester til flest mulig av de som har behov. • Det har også blitt lagt ned et godt stykke arbeid for en vellykket virksomhets-overdragelse av Lier arbeidssenter til Lier ASVO • Fusjoneringen gjennomført fra 01.01.14. Ansatte fra arbeidssentret og utegruppen overført fra samme dato, ansatte fra bioligene overføres fra august. • Opprinnelig skulle Øvre Lier bofellesskap delta sammen med Bratromveien 11. dette er endret pilotprosjektet kun gjennomført i Bratromveien 11.

Bofellesskapene for demente, Bratromvn.7/9-11 og Frogner Mål: • Ha gitt brukerne en god hverdag som er tilpasset deres behov for bistand/veiledning, slik at beboere og pårørende er mer fornøyd enn landsgjennomsnittet • Ha økt nærværsfaktoren til 90 % Tiltak: • Gi beboerne og pårørende informasjon om kommunens tjenester generelt, og i forhold til virksomheten spesielt • Samarbeide med arbeidslivssenteret • Sikre beboere og effektivisere arbeidsmetodene med bruk av velferdsteknologi	Status Målet er nådd. Gjennomsnittets tilfredshet på 5,0 som er 0,4 over landet. Målet ikke nådd. Virksomheten samarbeider tett med HR-enheten og Arbeidslivssenteret om tiltak Pilotprosjektet «Digitalt natt-tilsyn» i samarbeid med Arena Helseinnovasjon er godt i gang og innarbeidet. Fungerer bra.
Institusjon Mål: • Ha redusert innleggelser i spesialisthelsetjenesten med 15 % • Ha ivaretatt alle utskrivningsklare pasienter som har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester i institusjon • Brukertilfredshet over landsgjennomsnittet	Status Liertun og Frogner i rute, Nøstehagen noe under. Dette grunnet lindrende enhet. Det jobbes kontinuerlig med økning av kompetanse og øke ant sykepleiere slik at vi kan ta imot tidligere fra sykehuset, eller allerhelst unngå innleggelser. I rute. Institusjonene klarer å ta imot fra sykehuset. Tidvis må plasser ved lindrende enhet benyttes også til personer som ikke trenger lindrende behandling, og tidvis benyttes bad på Liertun til kortere opphold, men også rammeavtalen for kjøp av plasser er benyttet. Brukerus er gjennomført og Liertun (4,8) og Nøstehagen (5) ligger over landsgj.snitt, henholdsvis 0,2 og 0,4 over mens Frogner(4,3) ligger under 0,3. På Frogner er det kun pårørende som har svart, og de svarer generelt dårligere enn brukerne..

Tiltak: • Tilstrekkelig og riktig fagkompetanse for å kunne ivareta nye og endrede behov • Ta imot utskrivningsklare pasienter som er i behov av institusjonsopphold • Tilpasse og ivareta økt behov for helse- og omsorgstjenester i institusjon • Ha særlig fokus og tiltak i forhold til ernæring.	Gjennomføring av opplæringsplan for virksomhetene, og samarbeid med Drammen sykehus har bidratt til økt kompetanse, innen for eks innenfor Intravenøs behandling. Kontinuerlig fokus på kunnskapsbygging og kompetanseheving. Dette dekkes via Ernæringsjournaler og ernæringskontakter.
Seniorsenter Mål: • Videreutvikle seniorsentrene for å redusere behov for hjemmehjelp og institusjonsplasser Tiltak: • Aktiv markedsføring av seniorsentrene	Status Seniorsentrene er utvidet med flere aktiviteter. Det er 9 aktiviteter pr uke og ca. 150 brukere pr uke. Det er nå så mange aktiviteter det er plass til i gjeldende lokaler. Skal tilbudet videreutvikles, må større lokaler til

Mål og tiltaksplan Helse/sosial/barnevern

Barneverntjenesten <u>Mål:</u> • Forebygge fremfor å reparere • Verdien trygghet, trivsel og respekt ligger til grunn for utvikling av tjenestene <u>Tiltak:</u> • Ha videreført samhandlingen med de øvrige hjelpetjenestene for barn og unge • Samordning av hjelpetjenestene for barn og unge • Felles holdninger og verdier internt i barneverntjenesten • Videreutvikling av metodebruk i endringsarbeidet • Bedre utnytting av egen fagkompetanse ved selv å følge opp barn/ungdom i stedet for kjøp av oppfølging • Kurs/veiledningsgrupper rettet mot foreldre	Status • Liermodellen er implementert i virksomheten. Eksisterende tiltak- samt nye tiltak- vil utøves etter modellens oppbygging. • Brukerundersøkelse i virksomheten gjennomføres hvert 2.år. Siste undersøkelse ble gjennomført høsten 2013. Vedr påstanden: «Respektfull behandling» Foreldregruppa: Lier kommune skårer over snitt for landet. Sammenligner vi egne tall fra 2011 og tall fra 2013: Virksomheten skårer over snittet i 2013. Barnegruppa: Lier barnevern skårer over snitt for landet. Sammenligner vi egne tall fra 2011 og tall fra 2013: Virksomheten skårer noe under snitt i 2013.
NAV – sosialtjenesten <u>Mål:</u> • Ha redusert den gjennomsnittlige stønadsperioden	Status • Den gjennomsnittlige stønadslengden er i 2.halvår 2013 redusert fra 78 dager i 2012 til 76 dager i 2013. Som tidligere rapportert lå vi også under i 1.halvår 2013 sammenlignet med samme periode 2012.

- Ha gitt brukerne mulighet til å bygge kompetanse og bli selvhjulpne
- Ha bidratt til å sikre gode kår for barn og unge, og sikre at ingen barn er fattige
- Ha bidratt til å oppfylle målene i Boligsosial- og rusmiddelpolitisk handlingsplan
- Det har vært økt fokus med å gi brukere på sosialhjelp statlige tiltak for å bli bedre kvalifisert for arbeidsmarkedet. Vanskelig å tallfeste, men intern opplæring har ført til økt tiltaksbruk på denne brukergruppen, dermed har flere fått individstønad (nå tiltakspenger) som reduserer kommunale utgifter. Fortsatt er det et stort potensiale for å iverksette statlige tiltak på brukere på sosialhjelp.
- Det har hatt et utvidet fokus iht. saksbehandlingen og vurderingen av saker. Det kan allikevel ikke utelukkes at det ikke er fattige barn ettersom det er foreldrene som disponerer midlene.
- Tallmessig er det økning på ca.20 barnefamilier i løpet av 2013 sammenlignet med 2012, noe som bl.a. skyldes vår økte fokus på denne målgruppen.
- Hva angår ruspolitisk handlingsplan har mye av arbeidet som ruskonsulentene har gjort vært lite rettet mot forebyggende arbeid. Dette er et rent ressursmessig spørsmål og prioritering i 2013.
- I tillegg anslås det at skjenkebevilgninger som er tillagt en av ruskonsulentene går utover det konkrete rusarbeidet.
- Det foreligger fortsatt behov for et bedre koordinert rusarbeid på tvers av kommunenes virksomheter sett opp mot målene i ruspolitisk plan.
- Tilrettelagte boliger for denne brukergruppen er en stor mangelvare og det har

- Ha fått ungdom tilbake til aktivitet, tiltak eller utdanning

Tiltak:

- Etablere flere tiltaksplasser i privat og offentlig sektor
- Opprette eget ungdomsteam ved NAV Lier
- Videreutvikle kvalifiseringsprogrammet slik at deltakere kan avklares mot arbeid, aktivitet evt. varige trygdeytelser
- Utnytte Husbankens muligheter for startlån
- Bidra til planlegging av boligtiltak for dem med rus og psykiske vansker
- Utvikle et tettere samarbeid med lokalt næringsliv

vært flere uheldige episoder både med andre brukere og opp mot ansatte ved nav Lier. NAV Lier anser dette som et prekært område som det må satses på før alvorlige episoder inntreffer.

- Ressursbruken totalt ved NAV er økt i forhold til arbeidet med denne prioriterte gruppen. Ungdomsteamet består nå av 4 medarbeidere som jobber helhetlig mot denne gruppa. Dvs. følger dem fra a til å.
- Har gjennomført 2 pøbelkurs med gode resultater (det andre kurset gikk over nyttår 2013/2014) der brukerne får en meget tett oppfølging ute i bedrift/på tiltak.
- Samarbeider med flere arbeidsgivere om praksisplasser.
- Samarbeidsutvalget blir godt benyttet der det jobbes i felleskap om ungdommene som har tjenester fra flere virksomheter i kommunen.
- Økt samarbeid med Nordic for å tilby denne målgruppen raskere oppfølging mot arbeid.

Helsetjenesten <u>Mål:</u> • Ha sikret gode tjenester til psykisk syke barn og unge • Ha videreført samhandling med de øvrige hjelpetjenestene for barn og unge • Ha gitt like tilbud for ulike grupper av befolkningen i forhold til standarder i Helsetjenesten <u>Tiltak:</u> • Sikre rutiner for saksbehandling og tilbud til unge med psykiske problemer • Utvikle metoder for tidlig å fange opp barn og unge som kan utvikle psykiske problemer • Sikre nye rutiner overfor nyfødt og deres mødre ved å få tidligere meldinger fra helseforetaket gjennom helsenettet.	Status Rutinene sikres gjennom Liermodellen. • Deltar i ulike fora for å ivareta dette • Arbeider etter lokalt vedtatte standarder. Disse bør på sikt drøftes og vedtas politisk.
Voksenopplæring <u>Mål:</u> • Bidra til at flyktningene kommer ut i arbeid gjennom undervisning og holdningsarbeid. • Gi spesialundervisning av en slik kvalitet at opplæringen er individuell, målrettet og tidsbegrenset	Status • Dette skjer kontinuerlig innenfor rammen av Introduksjonsprogrammet. Etter dialog med NAV, legger vi nå enda større vekt på dataopplæring og arbeidslivskunnskap. Den nye samarbeidsavtalen vil forhåpentligvis føre til at samarbeidet med NAV blir mer effektivt og målrettet. I henhold til rutinebeskrivelsene som følger samarbeidsavtalen, er det nå NAV som skal kalle inn til møter. • To elever fått avslag på videre opplæring. Videre vedlikehold må skje i bolig, med veiledning fra oss om ønskelig. • Det er arrangert to kurs i Tegn Til Tale for ansatte i bolig. • Gjennomført to møter med boligene i løpet av året • En har avsluttet på grunn av flytting. En har for tiden «permisjon». En ny kommet til og startet undervisning for

- Tilby grunnopplæring i norsk og samfunnskunnskap av en slik kvalitet at minst 90 % av dem som fullfører opplæringen, skal gå opp til og bestå norsksprøve 2 og 3 før de avslutter opplæringen

- Få ønsket synergieffekt (kvalitet og kostnad) i samlokalisering med Kulturskolen

- Utvide samarbeidet med Høvik skole i forhold til velkomstklassene

Tiltak:

- Utvide samarbeidet med Kulturskolen og Høvik skole, velkomstklassen
- Styrke samarbeidet med programrådgiverne i NAV gjennom å opprette kontorplass for dem i voksenopplæringens lokaler, samt å avholde fellesmøter mellom programrådgiverne og lærene i introduksjonsprogrammet for å diskutere innholdet i programtiden.

(har ennå ikke har fått sakkyndig vurdering p), for å utnytte ressursene. En person har et opplæringstilbud som har vært drøftet med Arbeidssenteret.

Resultat av prøvene:

- Norsksprøve 2 muntlig: 89 kandidater, 4 ikke bestått, 85 bestått = 95 %
- Norsksprøve 2 skriftlig: 71 kandidater, 22 ikke bestått, 49 bestått = 68 %
- Norsksprøve 3 muntlig: 40 kandidater, 3 ikke bestått, 37 bestått = 96 %
- Norsksprøve 3 skriftlig: 35 kandidater, 12 ikke bestått, 23 bestått = 72 %

Alle prøver: 235 kandidater, 41 ikke bestått, 194 bestått = 83 %

- Felles resertifisering som miljøfyrtårn.
- Utveksler også kurs, opplæring og underholdning på arrangementer
- Det har vært vanskelig å finne møtetid som passer for begge parter. Målet er ikke innfridd.
- Det er nå planer om å flytte velkomstklassen fra Høvik til Stoppen, noe som sannsynligvis vil åpne for tettere samarbeid.
- Det var møte i januar 2014 hvor vurderer å samarbeide om deltagelse i et prosjekt i regi av Nafo. Dette for bedre ressursutnyttelse og av felles interesse.

• Minst 75 % av deltakerne i introduksjonsprogrammet skal i løpet av de to årene de er i program, ha vært i kontakt med arbeidslivet og deltatt på undervisningen i arbeidslivskunnskap.• Samarbeide med bolig og arbeidssted om vedlikehold av lærte ferdigheter, gjennom å delta på ansvarsgruppemøter, tilby opplæring til medarbeidere i boligene, og avholde møter med boligene 3-4 ganger per år.• Sørge for felles møter og faglig utvikling sammen med Høvik skole når det gjelder opplæringen for nyankomne innvandrere.	

Mål og Tiltaksplan Kultur

Tilbud til barn og unge	Status
Mål: • Gi alle barn og unge tilbud om varierte og aktuelle kulturaktiviteter • Gi kulturtilbud til barn og unge der de bor, og så langt det er mulig umiddelbart etter skoletid • Gi flere tilbud på tvers av kulturvirksomhetene på våre arenaer • Gi flere samtidige tilbud til barn og unge på felles kulturarenaer Tiltak: • Videreutvikle etter skoletid-tilbudene Høvik og Sylling fritid • Etablere Grønn kafé på Tranby • Etablere nye tilbud og arrangementer via Lier musikkverksted. • Tilpasse bibliotekets åpningstider til barns og unges behov for en kulturarena og en møteplass etter skoletid • Etablere et fast tilbud om bruk og utlån av dataspill i biblioteket • Vurdere nye tilbud til funksjonshemmede og innvandrerbarn, med økt fokus på jenter, i Kulturskolen • Vurdere opprettelse av musikkbinger/øvingscontainere på Sylling, Tranby og Høvik for å gi frivillige mulighet for øvingsarenaer • Prøve ut ulike samarbeidsformer mellom virksomhetene, for eksempel litteraturgrupper i fritidsordningene • Mer samordning av kulturskoletilbud og andre tilbud fra kulturvirksomhetene på de lokale møteplassene/skolene	OK OK Viderefører samarbeidet, men ingen nye tilbud i 2013. Ingen nye tilbud. To dager i uka på hvert sted, tettere kontakt med skolene, tilpasning av aktivitetstilbudet. Lokaler ferdigstilt, drift to dager pr uke. Tirsdagsjam og flere arrangementer er gjennomført. Barneavdelingen har fått utvidet areal, ny ungdomsavdeling planlagt 2014 Etablert på Tranby Er vurdert, følges opp Er vurdert, følges ikke opp nå Gjennomført via Lier frivillighetssentral. Vurderes ved timeplanlegging.

Møteplasser	Status
Mål: - Etablere ny kultursal med scene i Lierbyen - Øke bruken av eksisterende arenaer og møteplasser via informasjon, tilrettelegging og egne arrangementer. Tiltak: - Ruste opp Hegg gamle skole som sentralt ungdomshus i Lier - Ruste opp de mest brukte eksisterende kulturlokalene - Tilrettelegge biblioteket i Lierbyen bedre for mer variert bruk, bl.a. stillesoner, spillesoner, arrangementsområde mv. - Utvikle Stoppen til et kultursenter for barn og unge, slik at kulturskolen blir en felles møteplass med stor variasjon i kulturelle aktiviteter og tilbud	Sal på Hegg skole klar til skolestart 2015. Sak om driftsorganisering og ambisjoner legges fram i 2014. God aktivitet i lokalene til kulturskolen på Stoppen. Opprusting videreføres. Politisk sak lagt fram i høsten 2013, opprusting skjer i 2014. Gjennomført på Haugestad, Hennummarka skole, Hegg gamle skole m.fl. Under arbeid. Stoppen er tatt i bruk og kulturskolen bruker ofte teatersalen og foaje til konserter og arrangementer. Undervisningen som foregår i de forskjellige studioene, dansesal, og kunstverkstedene har også vist seg å være møteplasser for barn og unge. Det myldrer av unger og foreldre når ukentlig undervisning pågår.

Kulturarv Mål: • Gi aktiv støtte til Lier Bygdetun som viktig formidlingsinstitusjon og møtested i Lier • Sikre enkel tilgang til kunnskap om Liers historie • Ta vare på viktige kulturminner og -miljøer i Lier Tiltak: • Videreføre tilskuddene til bygdetunet • Inngå tettere samarbeid med bygdetunet om utstillinger, undervisningsopplegg og arrangementer. • Igangsette 1-3 formidlingsopplegg knyttet til kulturminner, bl.a. geocaching • Lage temasider på internett om lokalhistoriske emner • Legge fram og følge opp temaplan for bruk og vern av kulturminner og kulturmiljøer • Bruke temaer fra Liers kulturarv og kulturminner som materiale, eller bakgrunn, for årlige kunstneriske kulturskoleprosjekter	Status I rute, en kontinuerlig prosess (gjelder alle mål og tiltak) Gjennomført Gjennomført. Svært vellykket utstilling m/aktiviteter knyttet til stemmerettsjubileet 2013. Ikke startet. Avventer prior. i temaplanen. Ikke utført. Nye sider under arb. Planen legges fram i 2014. Gjennomført
Folkehelse Mål: • Flere folk ut i skog og mark • Bedre informasjon til innbyggerne om fysisk aktivitet og helse • Gjøre friluftstilbudene bedre kjent og enklere å bruke. Tiltak: • Sette opp 10 nye henvisningsskilt og 10 nye informasjonstavler • Tilrettelegge flere innbydende og enkle turveier og anlegg på steder der folk bor og oppholder seg. • Etablere "folkehelse-avdeling" i biblioteket med informasjon om trening og helse og om muligheter for trening og friluftsliv i Lier • Utvikle danse- og teatertilbud i Trillebagens (Den kulturelle spaserstokkens) kulturmeny til kommunens eldre innbyggere	Status Vanskelig målbart. Flere infohefter laget, flere arr. har hatt fokus på dette, bl.a. Lierdagene. Påbegynt Under arbeid Ikke påbegynt Tilskuddssøknad avslått av Kulturdepartementet, og prosjektet kan derfor ikke gjennomføres.

Mål og tiltaksplan Infrastruktur

Redusert energiforbruk Mål: • Bidra til 20 % reduksjon i energiforbruket i forhold til 2007-nivå innen 2020. Tiltak: • Skifte ut gammelt veilysanlegg • Energieffektive nybygg. • Driftoptimalisering og brukerbevissthet • Effektiv arealutnyttelse	Status Henger noe etter. Omfattende og krevende prosjekt. Vi har imidlertid skiftet ut og etablert nytt til led-lys i Lierbyen. Ivaretas i nye Hegg skole og i sykehjem-prosjektet. Begge skal bygges etter passivhusstandard og skal Breeam-sertifiseres. Kontinuerlig oppfølging Jobbes med, senest fortetting/tilpasninger/flytting i Rådhuset, og nye leide arealer Fosskvartalet.
Vann på avveie Mål: • Det totale vannuttaket i samarbeidskommunene (Drammensregionen) skal som et minimum stabiliseres på dagens nivå(2010), slik at befolkningsvekst møtes med tilsvarende reduksjoner i lekkasjetapene. Tiltak: • Fornye ledningsnettet i henhold til tiltaksplanen i Temaplan avløp. • Implementere og ta i bruk nytt anleggsregister for bedre kartlegging av vannforbruket. • Vannmålerdekning på 100 % innen 2015.	Status Vannforbruket hadde en positiv utvikling i 2012, utviklingen fortsatte i 2013. Noe etterslep. Prosjektporteføljen er omfattende. I rute I rute
Langtidsplaner Mål: • Utarbeide vedlikeholdsplan for vei innen utgangen av 2013. Tiltak: • Utarbeide en plan som skal legges til grunn i forbindelse med HP-arbeidet.	Status Noe forsinket. Forventet ferdig i løpet av første halvår 2014.

Økologiske matvarer Mål: • Oppnå 12 % forbruk av økologiske matvarer i løpet av 2013. Tiltak: • Arbeide med leverandører slik at de kan levere de råvarene vi vil ha.	Status Målet er nådd. Enkelte økologiske varer er krevende å få, til en tilfredsstillende kvalitet.
Sykefravær Mål: • Redusere sykefraværet i Lier drift med 1 % i forhold til 2012. Tiltak: • Fortsette arbeidet med Helsefremmende arbeidsplan og kjøpe nye maskiner som er mindre og lettere.	Status Målet er nådd. Lier drift hadde ett sykefravær på 12,4 % i 2012. Dette er for 2013 redusert til 5,9 %
Bil- og maskinpark Mål: • Alle biler og maskiner i tjenesteområdet skal tilfredsstillende EU-krav om utslipp innen 2017. Tiltak: • Utskiftingstakten på biler og maskiner må økes. • Gjennomføre kurs i økokjøring for alle ansatte som kjører bil i tjenesten.	Status Investeringspotten til maskiner og utstyr er satt på vent til organisering av Lier Drift er avklart. Når denne frigis, vil utskiftingstakten økes. Alle nyinnkjøp skal tilfredsstillende EU-klasse 5. Ny slam- og spylebil førsteprioritet, utskiftingstakten styres av alder på maskiner og utstyr. Det ble kun kjøpt inn 2 stk. mindre varebiler som erstatning for tilsvarende biler. Begge bilene tilfredsstiller EU-krav.

Mål og tiltaksplan Plan og samfunn

Næringsutvikling i jord og skogbruk Mål: • Stimulere til næringsutvikling i landbruket som ivaretar mangfold, nyskapning og rekruttering Tiltak: • Legge til rette for alternativ bruk av driftsbygninger i tråd med Landbruk Pluss og lokale retningslinjer. • Arbeide for gjennomføring av et rekrutteringsprosjekt i Lier og Røyken. • Avklare muligheten for å søke om midler fra Lokalmatprogrammet i Innovasjon Norge, for å styrke markedsføring og omsetning av lokale landbruksprodukter i kommunen. Mål: • Standard på distriktets skogsbilveier bedres ved gjennomført vedlikehold og nødvendig ombygging, for å stimulere til økt aktivitet i skogbruket. Tiltak: • Informasjon og fokus på veivedlikehold og tilbud om vurdering av ombyggingsbehov • Fagdag vedlikehold av skogsbilveier • Stimulere til økt bruk av trevirke i kommunale bygninger, gjennomføre informasjonsmøte med Anlegg og eiendom.	Status Igang satt Gjennomført. ”Retningslinjer for alternativ bruk av tomme driftsbygninger” er vedtatt Gjennomført. Utsatt i påvente av avklaring fra Fylkesmannens landbruksavdeling. Igang satt. Gjennomført Utsatt til 2014 Gjennomført
Jordvern, miljø og forurensing Mål: • Mindre omdisponering av dyrket mark, og et mer miljøvennlig landbruk Tiltak: • Praktisere et strengt jordvern, redusere omdisponering og nedbygging av dyrket mark • Årlig tilbakemelding til politisk om antall areal omdisponert dyrket mark • Fokus på håndtering av husdyrgjødsel, befaringsrunde i 2013	Status Følges opp i delingssaker/ reguleringssaker KOSTRA-tallene viser positiv utvikling med klar reduksjon i omdisponering av dyrket mark, med unntak av areal omdisponert til RV 23. Befaringsrunden gjennomført sommeren 2013.

Rask og effektiv behandling av innkomne bygge-, regulerings-, dele- og oppmålingssaker Mål: • Alle saker skal behandles innenfor lovpålagte tidsfrister Tiltak: • Mer effektiv utnyttelse av mulighetene i ePhorte (økt kunnskap/forståelse i systemet)	Status Noe sykdom samt resurskrevende klagesaker første halvår førte til at noen saker fikk for lang saksbehandlingstid i 1. og 2. tertial, situasjonen nå klart forbedret. Inngått avtale med oppmålingsfirma for å bistå i høysesongen
Internettbasert innsynsløsninger i plan-, bygge-, dele- og oppmålingssaker innenfor 4 års perioden Mål: • Digital døgnåpen kommune Tiltak: • Starte arbeidet med å legge til rette for web basert plandialog/oppmålingsdialog/ byggesaksdialog	Status Pågående arbeid, programvare kjøpt og opplæring gitt. Dette gjelder i førsteomgang plandialogen og oppmålingsdialog. Arbeidet med ny og bedre lesbar planbase er godt i gang og første versjon planlegges ferdig i mai 2014.
Skape gode nettverk og arenaer for interkommunalt samarbeid Mål: • Skape forankring i samtlige samarbeidskommuner rundt arbeidsform, målsettinger, forventede resultater Tiltak: • Føre en tett dialog med samarbeidskommunene.	Status God dialog med samarbeidskommunene er prioritert
Oppdatert og brukervennlig digitalt kartverk Mål: • Oppdatere grunnkartbaser og følge opp forvaltningsavtalen for disse geodatasett bestemt i Norge digitalt avtalen Tiltak: • Ajourføring/nykonstruksjon av FKB-basen (hovedgeodatasett i grunnkartbasen). Gjennomføres som et Geovekstprosjekt. • Tilrettelegge for flere temadatasett mot vår Web-innsynsløsning i Lier. • Innføring av NN 2000, nytt nordisk vertikalt datum	Status Flyfotografering av kommunen utført uke 18 i 2013 konstruksjonsarbeidet er igangsatt og lovet ferdig i april 2014 (geovekstprosjektet). Kartportalen fått nytt design, de vesentligste endringene ligger i at presentasjonen nå følger

Mål: • Tilrettelegge for et digitalt adressekart hvor temadatakartet kobles mot oppdaterte geodata. Tiltak: • Tilrettelegge/utvikle for en innsynsløsning mot ulike media. Det legges opp til analoge kartplott med oppdaterte geodata.	norsk standard og at kartet i større grad er enn tidligere er mer leservennlig. Kartet skal nå kunne brukes som et adressekart, da veinavn og husnummer kommer tydeligere frem og er i riktig målestokk.
---	---

Mål og tiltaksplan HR og støtteenheter

Kompetente og engasjerte medarbeidere Mål: • Alle medarbeidere skal kjenne Lier kommunes verdigrunnlag og virksomhetens mål • Oppdaterte strategier på rekruttering og kompetanseutvikling foreligger. • I tråd med jobbstrategien har Lier kommune til enhver tid disponibelt tiltaksplasser for unge voksne under 30 år og har etablert et godt samarbeid med NAV Lier. • Lærlingeordningen styrkes i kommende periode slik at kommunen er på nivå med KS målsetting om 1 lærling pr 1000 innbyggere i løpet av 2015. - Opptopping fra 5 til 11 helsefagarbeidere - Opptopping fra 5 til 9 barne- og ungdomsarbeidere - Opprette 2 plasser for kontor og administrasjon - Opprette 1 lærlingeplass i Lier Drift - Videreføre 1 plass for IKT servicefag • Det innføres sentral finansiering av lærlingeordningen fra 2013 for ytterligere å motivere virksomhetene til å ta inn lærlinger.	Status Jfr. Arbeidsgiverpolitisk plattform Strategiarbeidet utsatt på grunn av utlån kapasitet til helse, samt i påvente av ny HR-rådgiver. Prosjektet løper i samarbeid med NAV. Svært god respons blant våre virksomhetsledere. Årets lærlinger er rekruttert. Oppstartsamling gjennomført. Nytt veilederkurs kjøres høsten 2013. Styrkingen videreføres iht. plan og budsjett. Sentral finansiering er innført.
Ledere som kan, tør og vil Mål: • Ledere kjennetegnet ved utførelse av lederverdiene dialog, resultatskaping, utvikling og motivasjon (DRUM) • Lederutviklingsprogram som kombinerer interne lederarenaer og annen kompetanse for ledere. • Tilstrekkelig økonomikompetanse hos virksomhetsledere er sikret gjennom opplæring og oppfølging.	Status Lederarenaene gjennomføres etter plan. Evaluering av programmet er gjennomført og fremlegges på ledersamling i september. Eget lederutviklingsprogram bør vurderes, men er ikke påbegynt. Økonomiopplæring står på planen til høsten.

Arbeidsglede og nærvær Mål: • Nærværet i Lier kommune skal ligge på 94 % innen utgangen av 2015. • Systemverktøy som kvalitetssikrer ledernes sykefraværsoppfølging er på plass. • Etablert «tilretteleggingsråd» med ansvar for langtidssykefravær på tvers av virksomhetene. • Prioriterte virksomheter har fått styrket bistand på prosess og gjennomføring av lokale tiltak for økt arbeidsglede og redusert fravær. • Kunnskap og erfaringer fra kvalitetskommuneprogrammet er videreført i nye prosjekter.	Status Sykefraværet 1. og 2. kvartal viser en nedgang. Prosjektet «arbeidsglede og nærvær» følges opp iht. plan. Innkjøpsprosess med HR-verktøy sykefravær pågår. Arbeidet med vurdering og ev etablering av «tilretteleggingsråd» vil ta lenger tid og kan først være på plass ultimo 2013, ev i 2014
Nyskaping Mål: • For å sikre handlingsrom, kvalitet og fleksibilitet i tjenester og service, gjennomgå og vurderes organisasjons- og ledelsesstrukturen. • Alle virksomheter har innført kvalitetssystemet. • Alle virksomheter har lokale "brukerutvalg" som organ for brukarmedvirkning og brukerdiallog.	Status Rapport fra forstudien organisasjon og ledelse er levert RT. Det er lagt frem forslag til organisering og struktur for reetablering av kvalitetsarbeidet. Videre arbeid forsinket pga. sykefravær/manglende kapasitet.